

Handling 2025 nr 237

Kompletterande budget oktober 2025

Till Göteborgs kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag

Yrkande från S, V och MP med förslag till beslut av kommunstyrelsen för egen del har bifallits.

Kommunstyrelsen tillstyrker yrkande från S, V och MP den 21 november 2025 och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

1. Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag 2025-03-27 § 264 till socialnämnden Sydväst att utreda och föreslå en annan anslagsfinansieringsmodell för sociala boenden som inkluderar solidariskt ansvarstagande och minskad administration samt möjliggör för bättre långsiktiga förutsättningar för sociala boenden i egen regi i enlighet med bilagd rapport förklaras fullgjort.
2. Inköps- och upphandlingsnämnden får i uppdrag att initiera en översyn av styrning kring inköp och upphandling i staden. Översynen ska göras utifrån Redovisning av uppdrag att följa upp implementeringen av Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling samt säkerställa aktivt deltagande i kategoristyrningsarbetet.
3. 5 mnkr avsätts för 2025 kommuncentralt för avrop av Socialnämnden Nordost för kostnader kopplade till för upprätthållande av brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete.
4. Exploateringsnämnden, stadsmiljönämnden, idrotts- och föreningsnämnden samt stadsfastighetsnämnden får i uppdrag att, i samverkan med kommunstyrelsen, utveckla och tydliggöra redovisningen av verksamhetsstyrda investeringar.
5. Socialnämnden Centrum, socialnämnden Hisingen, socialnämnden Nordost och socialnämnden Sydväst får i uppdrag att under december månad bevilja tillägg till ekonomiskt bistånd med 1000 kr per barn till de familjer som beviljats ekonomiskt bistånd under minst två månader under perioden september-december 2025. Åtterapporteringen ska ske till respektive socialnämnd.
6. 2,5 mnkr avsätts för 2025 kommuncentralt för avrop av socialnämnden Sydväst, socialnämnden Nordost och socialnämnden Hisingen för kostnader kopplade till att under december månad bevilja tillägg till ekonomiskt bistånd.
7. Socialnämnden Centrum får i uppdrag att i samverkan med kulturnämnden hitta en långsiktig samverkansform med civilsamhället för driften av de nationella minoriteternas kulturhus, till exempel i form av ett idéburet offentligt partnerskap. För detta höjs både socialnämnden Centrum och kulturnämndens kommunbidragsram med 0,5 mnkr vardera för 2025 och framåt.

8. Kommunstyrelsen får i uppdrag att stötta utvecklingen av ett judiskt kunskapscentrum i samverkan med Judiska församlingen.
9. Idrotts- och föreningsnämnden får i uppdrag att utöka det särskilda driftsbidraget till Idrottsmuseet. För detta höjs nämndens kommunbidragsram med 0,5 mnkr för 2025.
10. Älvstranden Utveckling AB får i uppdrag att, utifrån ett hela staden-perspektiv som skapar bäst möjligheter för fortsatt stadsutveckling, ge exploateringsnämnden möjlighet att förvärva bolagets fastighetsinnehav inom området Skeppsbron.
11. Socialförvaltningen Centrum får ett stadenövergripande uppdrag att i samverkan med övriga socialnämnder och grundskolenämnden utöka verksamheten "Volontär i skolan" så att den erbjuds inom samtliga fyra utbildningsområdena i Göteborg. Arbetet ska bedrivas i ett projekt som ska utvärderas inför ett framtidig ställningstagande om eventuell fortsättning. För detta kommer socialnämnd centrums kommunbidrag 2026 och 2027 höjas med 1,5 mnkr.
12. Justeringar i denna kompletteringsbudget finansieras genom ett nyttjande av den allmänna reserven med 43 miljoner kronor utöver budgeterade centrala avsättningar. Beslut som medför kostnader för 2026 och finansieras genom nyttjande av den allmänna reserven för 2026 med 1,5 mnkr och justeras i samband med kompletteringsbudget 1 för 2026.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Ordföranden Jonas Attenius (S) yrkade bifall till yrkande från S, V och MP den 21 november 2025 och avslag på yrkande från M, D, L och KD den 21 november 2025.

Axel Josefson (M) och Jörgen Fogelklou (SD) yrkade bifall till yrkande från M, D, L och KD den 21 november 2025. Vidare yrkade Axel Josefson (M) avslag på yrkande från S, V och MP den 21 november 2026.

Vid omröstning röstade Viktoria Tryggvadottir Rolka (S), Blerta Hoti Singh (S), Jenny Broman (V), Marina Johansson (S), Karin Pleijel (MP), tjänstgörande ersättaren Marie Brynolfsson (V) och ordföranden Jonas Attenius (S) för bifall till Jonas Attenius yrkande.

Axel Josefson (M), Hampus Magnusson (M), Jörgen Fogelklou (SD), Axel Darvik (L), Dan-Ove Marcelind (KD) och tjänstgörande ersättaren Nina Miskovsky (M) röstade för bifall Axel Josefsons och Jörgen Fogelklous yrkande.

Kommunstyrelsen beslutade med sju röster mot sex att bifalla ordföranden Jonas Attenius yrkande.

Axel Josefson (M), Hampus Magnusson (M), Axel Darvik (L) och tjänstgörande ersättaren Nina Miskovsky (M) reserverade sig mot beslutet.

Göteborg den 26 november 2025
Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Lina Isaksson

Yrkande

Moderaterna, Demokraterna, Liberalerna,
Kristdemokraterna

2025-11-21

Nr 24, SLK-2025-00309

Yrkande angående kompletterande budget oktober 2025

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag 2025-03-27 § 264 till socialnämnd Sydväst att utreda och föreslå en annan anslagsfinansieringsmodell för sociala boenden som inkluderar solidariskt ansvarstagande och minskad administration samt möjliggör för bättre långsiktiga förutsättningar för sociala boenden i egen regi i enlighet med bilagd rapport förklaras fullgjort.
2. 5 mnkr avsätts kommuncentralt för 2025 för avrop av Socialnämnden Nordost för kostnader kopplade till upprätthållande av brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete.
3. Exploateringsnämnden, stadsmiljönämnden, idrotts- och föreningsnämnden samt stadsfastighetsnämnden får i uppdrag att, i samverkan med kommunstyrelsen, utveckla och tydliggöra redovisningen av verksamhetsstyrda investeringar.
4. Socialnämnden Centrum, socialnämnden Hisingen, socialnämnden Nordost och socialnämnden Sydväst får i uppdrag att, under december månad, ekonomiskt stötta civilsamhället med ytterligare stöd för behövande barnfamiljer och hemlösa med bland annat kläder och mat, samt insatser mot våld i nära, och att ytterligare förstärka bemanningen för stödlinjer under julhelgen.
5. 3 mnkr avsätts för 2025 kommuncentralt för avrop av socialnämnden Hisingen, socialnämnden Nordost och socialnämnden Sydväst för kostnader kopplade till att under december månad ytterligare stödja civilsamhället. 1 mnkr av socialnämnd Centrums överskott avsätts till förmån för det ytterligare stödet till civilsamhället.
6. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att under december månad stötta upp de mötesplatser som finns runt om i Göteborg för att möta det utökade behovet av gemenskap och att motverka ofrivillig ensamhet. Till detta ändamål avsätts upp till 4 mnkr av nämndens överskott.
7. Socialnämnden Centrum får i uppdrag att i samverkan med kulturnämnden hitta en långsiktig samverkansform med civilsamhället för driften av de nationella minoriteternas kulturhus, till exempel i form av ett idéburet offentligt partnerskap. För detta höjs både socialnämnden Centrum och kulturnämndens kommunbidragsram med 0,5 mnkr vardera för 2025 och framåt.

8. Kommunstyrelsen får i uppdrag att stötta utvecklingen av ett judiskt kunskapscentrum i samverkan med Judiska församlingen.
9. Idrotts- och föreningsnämnden får i uppdrag att utöka det särskilda driftsbidraget till Idrottsmuseet. För detta höjs nämndens kommunbidragsram med 0,5 mnkr för 2025.
10. Älvstranden Utveckling AB får i uppdrag att, utifrån ett hela staden-perspektiv som skapar bäst möjliga möjligheter för fortsatt stadsutveckling, ge exploateringsnämnden möjlighet att förvärva bolagets fastighetsinnehav inom området Skeppsbron.
11. Socialförvaltningen Centrum får ett stadenövergripande uppdrag att i samverkan med övriga socialnämnder och grundskolenämnden utöka verksamheten "Volontär i skolan" så att den erbjuds inom samtliga fyra utbildningsområdena i Göteborg. Arbetet ska bedrivas i ett projekt som ska utvärderas inför ett framtidig ställningstagande om eventuell fortsättning. För detta kommer socialnämndens centrums kommunbidrag 2026 och 2027 höjas med 1,5 mnkr.
12. Justeringar i denna kompletteringsbudget finansieras genom ett nyttjande av den allmänna reserven där ej annat angivits.

I kommunstyrelsen:

1. Hemställan från socialnämnden Hisingen, socialnämnden Sydväst, socialnämnden Nordost, socialnämnden Centrum samt nämnden för funktionsstöd om att ta del av den kommuncentrala potten för gränssnittsärenden för direkta kostnader med 1 276 tkr till socialnämnden Hisingen, 753 tkr till socialnämnden Sydväst, 1 560 tkr till socialnämnden Nordost, 1 188 tkr till socialnämnden Centrum samt 2 573 tkr till nämnden för funktionsstöd, avslås.
2. Hemställan från socialnämnden Hisingen, socialnämnden Sydväst, socialnämnden Nordost, socialnämnden Centrum samt nämnden för funktionsstöd om att ta del av den kommuncentrala potten för gränssnittsärenden avseende gemensamma insatser med 200 tkr till socialnämnden Hisingen, 150 tkr till socialnämnden Sydväst, 600 tkr till socialnämnden Nordost, 250 tkr till socialnämnden Centrum samt 1 450 tkr till nämnden för funktionsstöd, avslås.
3. Hemställan från kretslopp- och vattennämnden om överföring av investeringsmedel år 2025 om 5 mnkr från investeringar vatten och avlopp till investeringar avfall, godkänns.
4. Idrotts- och föreningsnämnden får mandat att avropa upp till 16,8 mnkr av den kommuncentrala riskposten för investeringsrelaterade driftskostnader.
5. Hemställan från socialnämnden Nordost om att få nyttja ytterligare 24 mnkr av eget kapital under år 2025, godkänns.
6. Hemställan från kretslopp- och vattennämnden om att få nyttja 200 tkr av eget kapital för att hantera underskott inom återbruket, godkänns.

Yrkandet

I Moderaternas, Demokraternas, Liberalernas och Kristdemokraternas budgetförslag för år 2025 prioriterar vi välfärdens kärna. I tider av ekonomiska utmaningar ställs högre krav på ett politiskt ledarskap som vågar prioritera. Det rödgröna styret har inte kunnat uppvisa en sådan förmåga, utan misslyckas med det grundläggande välfärdsuppdraget. Det

manifesteras inte minst av rekordstora barngrupper i förskolan, nedläggning av välfungerande skolor och en minskad nöjdhet och kvalitet inom äldreomsorgen.

Vårt fokus kommer alltid att vara det kommunala grunduppdraget och att arbeta för att säkerställa att göteborgarna får valuta för sina skatteinbetalningar. Vi kommer alltid att stå på göteborgarnas sida och göra det vi kan för att stärka välfärden.

Moderaterna, Demokraterna, Liberalerna och Kristdemokraterna har i budgeten 2025 och årets tidigare kompletteringsbudgetar föreslagit ytterligare medel till förskolenämnden för minskade barngrupper och fler förskollärare. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har inte gjort denna prioritering. Dessutom har deras bristande förmåga till styrning och ledning gjort att avsätta medel aldrig nått ut till förskolorna och nu går förskolenämnden med ett stort överskott samtidigt som situationen ute på förskolorna är akut.

För att stärka insatserna för stadens mest utsatta under julhelgen får socialnämnderna i uppdrag att under december månad tillföra civilsamhällets aktörer ytterligare ekonomiskt stöd. Syftet är att säkerställa att hemlösa kan erbjudas bland annat kläder, mat och annan nödvändig omvårdnad, hjälpa till i stöd mot våld i nära samt att möjliggöra förstärkt bemanning av stödlinjer under perioden.

Under en månad som december kan stadens mötesplatser för seniorer spela en avgörande roll för att skapa gemenskap, trygghet och meningsfulla sammanhang. Här kan äldre göteborgare mötas, umgås och delta i aktiviteter som föreläsningar, musik, hobbygrupper och sociala samlingar – allt utifrån sina egna önskemål och förutsättningar.

Genom att avsätta ytterligare medel under just december kan Göteborg Stad möjliggöra fler aktiviteter, längre öppettider och ett rikare utbud som når fler. Det kan handla om att erbjuda extra arrangemang, skapa fler tillfällen att dela måltider, eller förstärka det personalstöd som behövs för att välkomna alla som söker sällskap och delaktighet.

En sådan satsning är en direkt insats mot ofrivillig ensamhet – ett problem som påverkar både livskvalitet och hälsa, och som blir särskilt kännbart under högtider och vintermånader. Till detta ändamål avsätts 4 miljoner kronor av nämndens överskott.

Socialnämnden Nordost står inför stora ekonomiska utmaningar och behöver vidta åtgärder som både ger effekt på kort sikt och stärker långsiktig hållbarhet. Vi ser att nämnden behöver vidta åtgärder för en budget i balans, men ser samtidigt ett stort värde i att bevara de verksamheter som främjar trygghet, förebygger kriminalitet och stärker barns och ungas uppväxtvillkor. Det finns 5 miljoner kronor kvar av den centrala avsättningen för brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder. Dessa tilldelas socialnämnden Nordost för att nämnden inte ska behöva göra tillfälliga anpassningar.

Med budget från Moderaterna, Demokraterna, Liberalerna och Kristdemokraterna hade samtliga nämnder fått större utrymme och mandat att nyttja eget kapital utan att behöva hemställa till kommunstyrelsen enligt ordinarie styrdokument. Därutöver har vi under året lagt yrkande i socialnämnd Nordost och sett behov av att omhänderta det ekonomiska underskottet, vilket vi inte har fått gehör för. Nu står vi i slutet av året med en hemställan om tillskott till nämnden för att klara av underskottet, detta görs för att undvika drastiska åtgärder med allvarliga konsekvenser. Socialnämnd Nordost behöver framöver arbeta proaktivt med ekonomistyrningen, med fokus på det grundläggande välfärdsuppdraget.

Göteborg ska vara en trygg och fungerande stad där invånare, företag och föreningsliv kan verka utan oro för brott eller otrygghet. Trygghetsarbetet ska vara förebyggande, samordnat

och långsiktigt. I budgeten för 2025 och under årets tidigare kompletterande budgetar har vi återkommande föreslagit ytterligare medel för att stärka upp det brotts- och trygghetsförebyggande arbetet i Göteborg. Det är oroväckande att de styrande partierna inte tar det arbetet på allvar.

Göteborgs Stad har en stor organisation som sträcker sig från uppdrag som är lagstadgade till uppdrag som har tillkommit genom diverse politiska beslut. Politik handlar om att våga prioritera. En allt för alla politik med en växande kommunal kostym som urholkar de ökade skatteintäkterna leder på sikt till en mindre och sämre välfärd. Planer och projekt som inte tillför nytta för göteborgarna ska pausas eller avvecklas för att prioritera välfärdens kärna.

Yrkande angående – Kompletterande budget oktober 2025

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag 2025-03-27 § 264 till socialnämnden Sydväst att utreda och föreslå en annan anslagsfinansieringsmodell för sociala boenden som inkluderar solidariskt ansvarstagande och minskad administration samt möjliggör för bättre långsiktiga förutsättningar för sociala boenden i egen regi i enlighet med bilagd rapport förklaras fullgjort.
2. Inköps- och upphandlingsnämnden får i uppdrag att initiera en översyn av styrning kring inköp och upphandling i staden. Översynen ska göras utifrån Redovisning av uppdrag att följa upp implementeringen av Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling samt säkerställa aktivt deltagande i kategoristyrningsarbetet.
3. 5 mnkr avsätts för 2025 kommuncentralt för avrop av Socialnämnden Nordost för kostnader kopplade till för upprätthållande av brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete.
4. Exploateringsnämnden, stadsmiljönämnden, idrotts- och föreningsnämnden samt stadsfastighetsnämnden får i uppdrag att, i samverkan med kommunstyrelsen, utveckla och tydliggöra redovisningen av verksamhetsstyrda investeringar.
5. Socialnämnden Centrum, socialnämnden Hisingen, socialnämnden Nordost och socialnämnden Sydväst får i uppdrag att under december månad bevilja tillägg till ekonomiskt bistånd med 1000 kr per barn till de familjer som beviljats ekonomiskt bistånd under minst två månader under perioden september-december 2025. Åtterapporteringen ska ske till respektive socialnämnd.
6. 2,5 mnkr avsätts för 2025 kommuncentralt för avrop av socialnämnden Sydväst, socialnämnden Nordost och socialnämnden Hisingen för kostnader kopplade till att under december månad bevilja tillägg till ekonomiskt bistånd.
7. Socialnämnden Centrum får i uppdrag att i samverkan med kulturnämnden hitta en långsiktig samverkansform med civilsamhället för driften av de nationella minoriteternas kulturhus, till exempel i form av ett idéburet offentligt partnerskap. För detta höjs både socialnämnden Centrum och kulturnämndens kommunbidragsram med 0,5 mnkr vardera för 2025 och framåt.
8. Kommunstyrelsen får i uppdrag att stötta utvecklingen av ett judiskt kunskapscentrum i samverkan med Judiska församlingen.
9. Idrotts- och föreningsnämnden får i uppdrag att utöka det särskilda driftsbidraget till Idrottsmuseet. För detta höjs nämndens kommunbidragsram med 0,5 mnkr för 2025.
10. Älvstranden Utveckling AB får i uppdrag att, utifrån ett hela staden-perspektiv som skapar bäst möjligheter för fortsatt stadsutveckling, ge exploateringsnämnden möjlighet att förvärva bolagets fastighetsinnehav inom området Skeppsbron.

11. Socialförvaltningen Centrum får ett stadenövergripande uppdrag att i samverkan med övriga socialnämnder och grundskolenämnden utöka verksamheten ”Volontär i skolan” så att den erbjuds inom samtliga fyra utbildningsområdena i Göteborg. Arbetet ska bedrivas i ett projekt som ska utvärderas inför ett framtidig ställningstagande om eventuell fortsättning. För detta kommer socialnämndens centrums kommunbidrag 2026 och 2027 höjas med 1,5 mnkr.
12. Justeringar i denna kompletteringsbudget finansieras genom ett nyttjande av den allmänna reserven med 43 miljoner kronor utöver budgeterade centrala avsättningar. Beslut som medför kostnader för 2026 och finansieras genom nyttjande av den allmänna reserven för 2026 med 1,5 mnkr och justeras i samband med kompletteringsbudget 1 för 2026.

I kommunstyrelsen:

1. Hemställan från socialnämnden Hisingen, socialnämnden Sydväst, socialnämnden Nordost, socialnämnden Centrum samt nämnden för funktionsstöd om att ta del av den kommuncentrala potten för gränssnittsärenden för direkta kostnader med 1 276 tkr till socialnämnden Hisingen, 753 tkr till socialnämnden Sydväst, 1 560 tkr till socialnämnden Nordost, 1 188 tkr till socialnämnden Centrum samt 2 573 tkr till nämnden för funktionsstöd, godkänns.
2. Hemställan från socialnämnden Hisingen, socialnämnden Sydväst, socialnämnden Nordost, socialnämnden Centrum samt nämnden för funktionsstöd om att ta del av den kommuncentrala potten för gränssnittsärenden avseende gemensamma insatser med 200 tkr till socialnämnden Hisingen, 150 tkr till socialnämnden Sydväst, 600 tkr till socialnämnden Nordost, 250 tkr till socialnämnden Centrum samt 1 450 tkr till nämnden för funktionsstöd, godkänns.
3. Hemställan från kretslopp- och vattennämnden om överföring av investeringsmedel år 2025 om 5 mnkr från investeringar vatten och avlopp till investeringar avfall, godkänns.
4. Idrotts- och föreningsnämnden får mandat att avropa upp till 16,8 mnkr av den kommuncentrala riskposten för investeringsrelaterade driftskostnader.
5. Hemställan från socialnämnden Nordost om att få nyttja ytterligare 24 mnkr av eget kapital under år 2025, godkänns.
6. Socialnämnden Hisingen bemyndigas att efter eget beslut i nämnd använda upp till 15 mnkr av eget kapital.
7. Hemställan från kretslopp- och vattennämnden om att få nyttja 200 tkr av eget kapital för att hantera underskott inom återbruket, godkänns.

Yrkandet

Staden prognostiserar ett stort överskott enligt den senaste delårsrapporten. Bland annat på grund av minskat kostnadsläge jämfört med budget för nästan alla nämnder. Detta innebär att staden har ett bättre ekonomiskt läge än vid tiden för antagande av budget. Denna nivå ligger även till grund för kommunstyrelsens förslag till budget för 2026, vilket gör att många nämnder har ett gott ekonomiskt läge inför 2026. Många nämnder kommer ha utmaningar trots detta, framför allt på grund av demografiska skäl. Innehållet i detta yrkande är framför allt baserat tjänsteutlåtandet, med några få justeringar. Dessa finansieras genom nyttjande av den allmänna reserven med 43 miljoner kronor utöver budgeterade centrala avsättningar. Beslut som medför kostnader för 2026 och framåt får konsekvensjusteras i samband med kompletteringsbudget 1 för 2026.

Socialnämnden Nordost har hemställt att ha möjlighet att använda hela eget kapital om inte anpassningarna får avsedd effekt. I kommunstyrelsens budgetförslag för 2026 så tilldelas socialnämnderna ramhöjningar samt justerad resursfördelningsmodell. Socialnämnd Nordosts hemställan godkänns. Därmed har nämnden möjlighet att disponera hela sitt eget kapital. I vilken mån det egna kapitalet behöver återställas, och hur snabbt, beslutar nämnden själv efter sin egen bedömning utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv i enlighet med fullmäktiges riktlinjer. Även socialnämnderna Hisingen och Sydväst prognostiserar underskott på helårsbasis. Sydväst har sedan tidigare blivit beviljad möjlighet att använda eget kapital. Även socialnämnden Hisingen ges nu den möjligheten.

Det finns 5 miljoner kronor kvar av den centrala avsättningen för brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder. Dessa tilldelas socialnämnden Nordost för att nämnden ska slippa göra tillfälliga anpassningar av viktiga verksamheter som är fullt ut finansierade i kommunstyrelsens budgetförslag för 2026.

Nyligen har fullmäktige antagit riktlinjer för ägarstyrda investeringar. Investeringsstyrningen behöver skärpas ytterligare för att få bättre överblick och kostnadskontroll. Därför får investerade nämnder med verksamhetsstyrda investeringar i uppdrag att ta fram bättre underlag för uppföljning i nämnd och kommunfullmäktige. Nämndernas investeringsbudget kan i nuläget balanseras genom att fördröjning i enskilda projekt uppvägs av förseningar i andra projekt. Detta kan på sikt innebära en ökad total kostnad. Det behöver i så fall redovisas tydligare. Investeringsprojekt med störst nytta enligt de tre hållbarhetsdimensionerna ska, i normalfallet, genomföras före projekt med lägre nytta. Även detta ska ingå i redovisningen så det blir tydligt hur man har prioriterat.

Älvstranden utveckling AB har med anledning av sin avvecklingsplan ett antal fastigheter som ska överlåtas till kommunala nämnder eller andra bolag. Det är viktigt i dessa ärenden att bolaget har ett hela staden perspektiv som främjar god stadsutveckling. Samtidigt har bolaget ett ägardirektiv och bolagsordning med avkastningskrav. Älvstranden utveckling får därför ett förtydligande av fullmäktige att hela staden-perspektivet med främjande av god stadsutveckling är prioriterat.

Socialnämnderna och nämnden för funktionsstöd har samverkat om fördelningen av den centrala avsättningen för gränssnittsärenden. I deras förslag ska medel även fördelas för att stärka samverkan samt förbättra och utveckla det gemensamma gränssnittsarbetet. Detta är inte fullt ut den centrala avsättningens syfte, men vi väljer ändå att godkänna hemställan. Detta ska dock inte tolkas som att det går att finansiera denna typ av verksamhet för den centrala avsättningen även nästkommande år. Ett nytt beslut får tas under 2026 utifrån de behov och avvägningar som behöver göras då.

Kretslopp- och vattennämnden ha hemställt om att få nyttja 200 tkr av eget kapital för att täcka underskott inom återbrukets verksamhet. Verksamheten har ett eget kapital på 1 100 tkr. Vi ser inget skäl till att inte godkänna hemställan. Kommunfullmäktige behandlade 2025-09-11 ärendet om ”redovisning av uppdrag att följa upp implementering av Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling samt säkerställa aktivt deltagande i kategoristyrningsarbetet”. Styrets förslag till beslut var att uppdra åt inköps- och upphandlingsnämnden att ta fram förslag på hur Göteborgs Stad kan säkerställa att alla nämnder och bolagsstyrelser deltar i kategoristyrningsarbetet. Eftersom styrets yrkande

röstades ner till förmån för ett annat yrkande som behandlade andra frågor så avser vi att beslut om uppdraget inom ramen för detta yrkande i stället.

Under året öppnades äntligen Göteborgs Stads kulturhus för nationella minoriteter. Vi ser dock att socialnämnden Centrum och Kulturnämnden behöver lösa en mer långsiktig samverkan med civilsamhället. Därför ges de extra tillskott för att kunna arbeta med det. Dessa pengar och pengarna som Socialnämnden Centrum redan har fått för stöd till kulturhuset ska kunna användas för långsiktiga samarbeten, till exempel i form av ett idéburet offentligt partnerskap.

Arbetet mot antisemitism och för att uppmärksamma Göteborgs judiska liv, historia och kultur har stått i fokus under året. Judiska församlingen planerar nu för ett kunskapscentrum i syfte att belysa frågorna på ett mer långsiktigt och strukturerat sätt. Kommunstyrelsen får i uppdrag att, i nära samarbete med judiska församlingen, stötta tillskapandet av ett kunskapscentrum.

Kommunstyrelsen behandlade 2025-10-22 ärendet ”Redovisning av uppdrag att utreda förutsättningar för att verksamheten Volontär i skolan utökas till att omfatta samtliga utbildningsområden”. Vi tillskjuter resurser till socialnämnden Centrum för att kunna arbeta med detta uppdrag under två år 2026-2027.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-10-09

Ärendenummer SLK-2025-00636

Handläggare

Peter Hermansson, Charlotte Rasmussen

Telefon: 031-368 00 19, 031-368 01 45

E-post: peter.hermansson@stadshuset.goteborg.se

charlotte.rasmussen@stadshuset.goteborg.se

Kompletterande budget oktober 2025

Stadsledningskontoret överlämnar, utan eget ställningstagande, hemställer från socialnämnd Nordost om att få nyttja ytterligare 24 mnkr av eget kapital under år 2025.

Stadsledningskontoret överlämnar, utan eget ställningstagande, hemställer från kretslopp och vattennämnden om att få nyttja 200 tkr av eget kapital för att hantera underskott inom återbruket till kommunstyrelsen för beslut.

Stadsledningskontoret överlämnar, utan eget ställningstagande, hemställer från socialnämnd Hisingen, socialnämnd Sydväst, socialnämnd Nordost, socialnämnd Centrum samt nämnden för funktionsstöd om att ta del av den kommuncentrala potten för gränssnittsärenden avseende gemensamma insatser med 200 tkr till socialnämnd Hisingen, 150 tkr till socialnämnd Sydväst, 600 tkr till socialnämnd Nordost, 250 tkr till socialnämnd Centrum samt 1 450 tkr till nämnden för funktionsstöd till kommunstyrelsen för beslut.

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag 2025-03-27 § 264 till socialnämnd Sydväst att utreda och föreslå en annan anslagsfinansieringsmodell för sociala boenden som inkluderar solidariskt ansvarstagande och minskad administration samt möjliggör för bättre långsiktiga förutsättningar för sociala boenden i egen regi i enlighet med bilagd rapport förklaras fullgjort.

I kommunstyrelsen:

1. Hemställer från socialnämnd Hisingen, socialnämnd Sydväst, socialnämnd Nordost, socialnämnd Centrum samt nämnden för funktionsstöd om att ta del av den kommuncentrala potten för gränssnittsärenden för direkta kostnader med 1 276 tkr till socialnämnd Hisingen, 753 tkr till socialnämnd Sydväst, 1 560 tkr till socialnämnd Nordost, 1 188 tkr till socialnämnd Centrum samt 2 573 tkr till nämnden för funktionsstöd, godkänns.
2. Hemställer från kretslopp och vattennämnden om överföring av investeringsmedel år 2025 om 5 mnkr från investeringar vatten och avlopp till investeringar avfall, godkänns.
3. Idrotts- och föreningsnämnden får mandat att avropa upp till 16,8 mnkr av den kommuncentrala riskposten för investeringsrelaterade driftskostnader.

Sammanfattning

I kommunfullmäktiges beslutade budget för 2025 framgår att kommunstyrelsen vid tre tillfällen under 2025 ska besluta om kompletteringsbudget. Vidare framgår att kommunstyrelsen ges delegation att justera samt vid behov tolka och konkretisera Göteborgs Stads budget. Detta under förutsättning att ärendena inte är av sådan principiell art att de ska underställas kommunfullmäktige för beslut. I detta tjänsteutlåtande lämnar stadsledningskontoret underlag för beslut om den tredje kompletteringsbudgeten år 2025.

I ärendet redogörs dels för de framställningar från nämnder som inkommit sedan den förra kompletteringsbudgeten. Därutöver lämnas information om tillkommande generella statsbidrag samt om den senaste skatteunderlagsprognosen från SKR.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Ärendet behandlar ett antal olika frågor av ekonomisk karaktär. De ekonomiska konsekvenserna av varje del i ärendet beskrivs kopplat till varje enskild fråga.

Bedömning ur ekologisk och social dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter utifrån dessa dimensioner.

Bilaga

Rapport – Utredning finansieringsmodell för sociala boenden i socialförvaltning Sydväst

Ärendet

I kommunfullmäktiges beslutade budget för 2025 framgår att kommunstyrelsen vid tre tillfällen under 2025 ska besluta om kompletteringsbudget. I ärendet lämnar stadsledningskontoret underlag för beslut om den tredje kompletteringsbudgeten år 2025. Stadsledningskontoret lämnar också en redogörelse över de framställningar och förändrade förutsättningar som inkommit eller uppstått efter fullmäktiges ordinarie budgetbeslut.

Beskrivning av ärendet

I kommunfullmäktiges beslutade budget för 2025 framgår att kommunstyrelsen vid tre tillfällen under 2025 ska besluta om kompletteringsbudget. Vidare framgår att kommunstyrelsen ges delegation att justera samt vid behov tolka och konkretisera Göteborg Stads budget, under förutsättning att ärendena inte är av sådan principiell art att de ska underställas kommunfullmäktige för beslut. I detta tjänsteutlåtande lämnar stadsledningskontoret underlag för beslut om den tredje kompletteringsbudgeten år 2025.

I ärendet redogörs för de förändrade förutsättningar som inkommit/uppstått efter fullmäktiges ordinarie budgetbeslut. Tjänsteutlåtandet består av följande delar:

- framställningar från nämnder och styrelser,
- övriga frågor.

Stadsledningskontoret gör i underlaget en beskrivning av respektive sakfråga som, beroende på dess karaktär, i vissa fall endast är en mycket summarisk beskrivning och nominering av frågan. Kontoret lämnar ett antal förslag till budgetjusteringar avseende år 2025. I de fall frågorna berör även år 2026 och framåt kommer detta hanteras i den första kompletteringsbudgeten 2026.

Framställningar från nämnder och styrelser

Hemställan från socialnämnd Nordost om att ianspråktagande av eget kapital om totalt 34 mnkr

Socialnämnd Nordost beslutade 2025-09-23 § 249 att hemställa till kommunstyrelsen om ianspråktagande av eget kapital om totalt 34 mnkr under 2025. Nämnden prognostiserar i sin delårsrapport per augusti ett underskott på 35 mnkr. I samband med godkännandet av delårsrapporten beslutade nämnden också om åtgärder för att hantera det prognostiserade underskottet. Av yrkandet som ligger till grund för nämndens hemställan framgår att nämnden dock menar att många av åtgärderna får negativa konsekvenser om de genomförs och att nämnden därför också hemställer till kommunstyrelsen om möjligheten att ianspråka eget kapital.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret konstaterar att nämnden i ärendet kompletterande budget februari, 2025-03-27 § 135, blev beviljade att nyttja upp till 10 mnkr av eget kapital. Nämndens hemställan innebär därmed ett tillkommande behov av att nyttja eget kapital om 24 mnkr under 2025. Stadsledningskontoret konstaterar att socialnämnd Nordost har ett ingående eget kapital på 34,4 mnkr. Ett nyttjande av eget kapital med 34 mnkr skulle således innebära att det återstår 0,4 mnkr i eget kapital vid årets slut.

Av kommunfullmäktiges budgetbeslut 2025 framgår att nämnder under 2025 kan hemställa till kommunstyrelsen om att nyttja eget kapital och att beslut om användning av eget kapital tas av kommunstyrelsen i samband med kompletteringsbudgetarna. Stadsledningskontoret överlämnar socialnämnd Nordost hemställan utan eget ställningstagande.

Hemställan om att nyttja eget kapital för att hantera underskott inom återbruket

I kretslopp och vattennämndens delårsrapport per mars lämnades en negativ prognos för återbrukets verksamhet om 0,2 mnkr. Kretslopp och vattennämnden beslutade 2025-05-15 § 98 att avslå förvaltningens besparingsförslag och istället hemställa till kommunstyrelsen om att få nyttja 0,2 mnkr av eget kapital inom återbruket under 2025. Av yrkandet som ligger till grund för beslutet framgår att nämnden menar att det prognostiserade underskottet inte har så pass strukturella orsaker att det föranleder besparingsåtgärder.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret konstaterar att återbruket år 2025 har ett ingående eget kapital på 1,1 mnkr. Ett nyttjande av eget kapital med 0,2 mnkr skulle således innebära att det återstår 0,9 mnkr i eget kapital vid årets slut.

Av kommunfullmäktiges budgetbeslut 2025 framgår att nämnder under 2025 kan hemställa till kommunstyrelsen om att nyttja eget kapital och att beslut om användning av eget kapital tas av kommunstyrelsen i samband med kompletteringsbudgetarna. Stadsledningskontoret överlämnar kretslopp och vattennämndens hemställan utan eget ställningstagande.

Kretslopp och vattennämndens hemställan om överföring av investeringsmedel från VA-kollektivet till Avfalls-kollektivet

Kretslopp och vattennämnden beslutade 2025-09-24 § 155 att hemställa till kommunstyrelsen om överföring av investeringsutrymme år 2025 om 5 mnkr, från investeringar vatten och avlopp till investeringar avfall. Avfallsområdet prognostiserar ett investeringsutfall på 81 mnkr år 2025 att jämföra med investeringsbudgeten som uppgår till 76 mnkr. Avvikelsen på 5 mnkr kopplas till investeringar i de kärl som behövs för att uppfylla lagstiftningen om fastighetsnära insamling av förpackningar till 2027.

Kommunstyrelsen har även tidigare under året, i ärendet kompletterande budget maj (2025-06-11 § 558), beslutat om överföring av investeringsmedel om 24 mnkr från VA taxekollektiv till avfall taxekollektiv. Kärlen är nu upphandlade och det innebär att den budgeterade investeringen behöver öka med ytterligare 5 mnkr.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret föreslår att nämndens hemställan godkänns.

Idrotts- och föreningsnämndens hemställan om att ta del av den kommuncentrala riskposten för investeringsrelaterade kostnader

Idrotts- och föreningsnämnden beslutade 2025-09-23 § 117 att hemställa till kommunstyrelsen om att ta del av 16,8 mnkr av kommuncentralt avsatta medel år 2025 avseende investeringsrelaterade kostnader. Nämnden tilldelades i budget 2025 en grundram för investeringsrelaterade kostnader (rivning, sanering med mera) om 20 mnkr. Per augusti uppgår kostnaderna till 10,6 mnkr och för helåret bedömer nämnden att de investeringsrelaterade kostnaderna kommer uppgå till 36,8 mnkr. Nämnden begär därför att få ta del av den kommuncentrala beredskapspotten för att täcka överstigande kostnader om 16,8 mnkr.

Stadsledningskontorets bedömning

Investeringsrelaterade kostnader avser kostnader för exempelvis sanering, arkeologi, rivningar, utrangeringar eller förgäveskostnader som sker direkt knutet till ett investeringsprojekt, men som belastar driften direkt när de uppstår. Kännetecknande för dessa kostnader är att de många gånger omgärdas av osäkerheter både kring när i tid de uppstår och omfattningen av dem. I kommunfullmäktiges budget för 2025 hanterades investeringsrelaterade kostnader genom att berörda nämnder (stadsmiljönämnden, exploateringsnämnden och idrotts- och föreningsnämnden) tilldelades en grundläggande kompensation i kommunbidraget. Därutöver avsattes en kommuncentral beredskapspost på 26,2 mnkr som berörda nämnder kan hemställa om att ta del av för kostnader som överstiger nämndens budgeterade utrymme.

Stadsledningskontoret konstaterar att vare sig idrotts- och föreningsnämnden, exploateringsnämnden eller stadsmiljönämnden tidigare under året framställt om att få ta del av den kommuncentrala potten. Därmed återstår fortfarande hela beredskapspotten om 26,2 mnkr. Stadsledningskontoret konstaterar vidare att både exploateringsnämnden och stadsmiljönämnden per augusti lämnar positiva prognoser för helåret med 15 respektive 47 mnkr. Visserligen lämnar exploateringsnämnden en prognos avseende investeringsrelaterade driftskostnader som överstiger deras grundutrymme, men dessa merkostnader bedöms täckas av andra överskott inom nämnden. Stadsledningskontoret bedömer därmed att det finns ett utrymme i den kommuncentrala potten att bevilja idrotts- och föreningsnämndens hemställan.

Stadsledningskontoret föreslår att idrotts- och föreningsnämnden ges mandat att avropa upp till 16,8 mnkr av den kommuncentrala potten för investeringsrelaterade kostnader år 2025.

Hemställan från nämnden för funktionsstöd, socialnämnd Centrum, socialnämnd Hisingen, socialnämnd Nordost och socialnämnd Sydväst om att ta del av den kommuncentrala potten för gränssnittsärenden

Nämnden för funktionsstöd, socialnämnd Centrum, socialnämnd Hisingen, socialnämnd Nordost samt socialnämnd Sydväst hemställer gemensamt om att ta del av den kommuncentrala potten på 10 mnkr för gränssnittsärenden. Nämnderna är överens om fördelningen som dels avser direkta kostnader för gränssnittsärenden, dels kostnader för att finansiera insatser för att stärka samverkan, förbättra och utveckla det gemensamma gränssnittsarbetet. Belopp per förvaltning framgår i tabellen nedan:

Förvaltning	Avrop summa gemensamma insatser	Avrop direkta kostnader	Totalt avrop per förvaltning
Socialförvaltningen Hisingen	200 tkr	1 276 tkr	1 476 tkr
Socialförvaltningen Sydväst	150 tkr	753 tkr	903 tkr
Socialförvaltningen Nordost	600 tkr	1 560 tkr	2 160 tkr
Socialförvaltningen Centrum	250 tkr	1 188 tkr	1 438 tkr
Förvaltningen för funktionsstöd	1 450 tkr	2 573 tkr	4 023 tkr
Summa:	2 650 tkr	7 350 tkr	10 000 tkr

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret konstaterar att den kommuncentrala potten inrättades i budget 2025 för att finansiera ärenden på individnivå där ansvaret har förändrats i förhållande till de förhållanden som låg till grund för den ursprungliga ramtilldelningen. Ett viktigt syfte med det gemensamma anslaget som angavs var att fördelningen av anslaget 2025 borde kunna ge ett underlag för en permanent ramjustering för 2027 och framåt.

Stadsledningskontoret kan nu konstatera att hemställan från de fem socialnämnderna innehåller, utöver förslag till finansiering av ärenden på individnivå, även förslag att finansiera insatser för att stärka samverkan samt förbättra och utveckla det gemensamma gränssnittsarbetet vilket inte var det primära syftet med den kommungemensamma potten.

Stadsledningskontoret konstaterar vidare att det sammanlagda beloppet för avrop för direkta kostnader uppgår till 7 350 tkr. Stadsledningskontorets bedömning är att den delen av hemställan bör godkännas. Hemställan om avrop för gemensamma insatser uppgående till 2 650 tkr överlämnar stadsledningskontoret däremot utan eget ställningstagande till kommunstyrelsen.

Hemställan om att förklara uppdrag att ta fram en modell för solidarisk finansiering av sociala boenden fullgjort

Kommunfullmäktige 2025-03-27 § 264 gav socialnämnd Sydväst i uppdrag att i samverkan med socialnämnd Nordost, socialnämnd Centrum, socialnämnd Hisingen, nämnden för funktionsstöd och äldre samt vård- och omsorgsnämnden att utreda och föreslå en annan anslagsfinansieringsmodell för sociala boenden som inkluderar solidariskt ansvarstagande, minskad administration och möjliggör för bättre långsiktiga förutsättningar för sociala boenden i egen regi. Återrapportering ska ske i ordinarie budgetprocess eller kompletteringsbudget

Socialförvaltning Sydväst har i samverkan genomfört en utredning och kommit fram till ett förslag som innebär en omfördelning av kommunbidragsramarna motsvarande den internfakturerings som idag görs avseende verksamheten ACT Göteborg. ACT Göteborg är en samverkansmottagning med Västra Götalandsregionen som vänder sig till vuxna personer med svår psykisk sjukdom. Vidare innebär förslaget att nuvarande internfakturerings för boendeplatser baserat på belagda platser per dygn ersätts av en årsfakturerings baserat på beslutat verkställighetsuppdrag.

Socialförvaltningen bedömer att föreslagen finansieringsmodell innebär att den ekonomiska risken minskar för socialnämnd Sydväst. Förslaget förväntas också leda till minskad administration. På längre sikt är det socialförvaltning Sydvästs bedömning att förslaget skapar förutsättningar för minskade kostnader för staden i stort, i form av minskade kostnader för köpta boendeplatser externt samtidigt som det finns tomma platser i egenregion.

Socialförvaltningen bedömer vidare att förslaget skapar stabilare förutsättningar för att bedriva boenden i egen regi, vilket ger bättre förutsättningar för en högre kvalitet i verksamheten.

Samverkan har skett med socialförvaltning Nordost, socialförvaltning Centrum, socialförvaltning Hisingen, förvaltningen för funktionsstöd och äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen genom att ekonomicheferna i berörda förvaltningar har bildat en styrgrupp till utredningen. Styrgruppen har gemensamt ställt sig bakom förslaget till modell för finansiering.

Socialnämnd Sydväst 2025-09-24 § 169 beslutade att dels godkänna socialförvaltning Sydvästs förslag till modell i enlighet med bilaga 1, dels att hemställa hos kommunfullmäktige att begära att uppdraget förklaras fullgjort.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret kan konstatera att socialförvaltningen Sydväst har tagit fram ett förslag i enlighet med uppdraget och att förslaget har samverkats och att alla berörda förvaltningar gemensamt har ställt sig bakom förslaget. Stadsledningskontorets bedömning är därför att socialnämnd Sydväst hemställan om att begära uppdraget fullgjort ska godkännas. Stadsledningskontoret föreslår vidare att justeringar av kommunbidragsramar med anledning av den nya modellen får hanteras i den första kompletteringsbudgeten 2026.

Övriga frågor

Information om tillkommande generellt statsbidrag avseende skolor mot brott

Kommunerna tillfördes i vårandringsbudgeten resurser utifrån lagrådsremissen ”Skolor mot brott”. I lagrådsremissen föreslås ändringar i skollagen som syftar till att barn, elever, lärare, rektorer och annan skolpersonal ska ha en säker och trygg utbildnings- och arbetsmiljö. Enligt instruktioner från rådet för kommunal redovisning (RKR) och Sveriges kommuner och regioner (SKR) ska tillskottet klassificeras som ett generellt statsbidrag. Det innebär att statsbidraget intäktsförs kommuncentralt och att kommunfullmäktige sedan har att värdera om medlen ska fördelas till berörda nämnder genom ett utökat kommunbidrag. För Göteborg innebär tillskottet tillkommande generellt statsbidrag med 3,0 mnkr för 2025 som utökas till cirka 3,9 mnkr år 2026.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret kan konstatera att samtliga berörda nämnder; förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden samt nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, redovisar positiva avvikelser i sina delårsrapporter och ingen av nämnderna redovisar någon negativ prognosavvikelse för helåret. Stadsledningskontoret föreslår därför ingen fördelning av tillkommande statsbidrag avseende 2025, men har för avsikt att återkomma med förslag till fördelning av tillkommande medel avseende 2026 i den första kompletteringsbudgeten 2026.

Information om tillkommande statsbidrag avseende ökat informationsflöde till brottsbekämpningen

Kommunfullmäktige beslutade 2025-03-27 §135 om kompletterande budget februari att avsätta 800 tkr av det tillkommande generella statsbidraget för att *öka informationsflödet till brottsbekämpningen* i en kommuncentral pott i avvaktan på tydligare information om vad bidraget avser. I tjänsteutlåtandet som låg till grund för beslutet konstaterade stadsledningskontoret bland annat att Sveriges kommuner och regioner (SKR), i sin information om budgetpropositionen, skrev att de inte kan kommentera statsbidraget förrän regeringen presenterar vad finansieringen är tänkt att avse.

Stadsledningskontoret kan nu konstatera att statsbidraget syftar till att täcka tillkommande kostnader i kommuner och regioner utifrån ny lagstiftning som innebär att kommuner och regioner ska lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter. Uppgifterna ska lämnas på begäran eller eget initiativ och ska ge brottsbekämpande myndigheter bättre förutsättningar att förebygga och bekämpa brott. Reglerna i den nya lagen, som är sekretessbrytande, innebär att bland annat tjänstemän inom kommuner och regioner kan lämna uppgifter som de uppmärksammar i sin vanliga verksamhet till brottsbekämpande myndigheter om dessa behövs där. Lagen ska också underlätta ett enkelt och effektivt uppgiftslämnande inom ramen för ett pågående samarbete mellan en kommunal myndighet och en brottsbekämpande myndighet.

Stadsledningskontorets bedömning

Då vi nu är i slutet av året föreslår stadsledningskontoret ingen fördelning av statsbidraget under 2025. Stadsledningskontoret har dock för avsikt att återkomma med förslag till fördelning av tillkommande medel i den första kompletteringsbudgeten 2026.

Information om ny skatteunderlagsprognos

Skatteunderlagsutveckling Riket

Den 3 oktober publicerade SKR en uppdaterad skatteunderlagsprognos. Den senaste prognosen visar att utveckling är oförändrad 2025 jämfört med augustiprogno sen. Inför 2026 bedöms sysselsättningen växla upp och arbetsmarknaden och antalet arbetade timmar ökar.

Årlig underliggande Skatteunderlagstillväxt (procent)	2024	2025	2026	2027	2028
SKR, oktober	3,6	4,1	4,7	4,5	4,1
SKR, augusti	3,6	4,1	4,2	4,5	4,4

Prognos skatter och generella statsbidrag jämfört med budget

I nedanstående tabell framgår den uppdaterade bedömningen av stadens samlade skatteintäkter, inklusive utjämning och generella statsbidrag. Den uppdaterade prognosen är i stort sett oförändrad 2025 jämfört med augustiprogno sen. Inför 2026 bedöms däremot de samlade intäkterna från skatter och generella statsbidrag stärkas med cirka 260 mnkr i förhållande till augustiprogno sen. Detta beror framför allt på olika satsningar som presenterades i regeringens budgetproposition för 2026, där kommunsektorn kompenseras i och med finansieringsprincipen genom ökade statsbidrag.

Augustiprogno sen från SKR ligger fortsatt till grund för stadens budgetarbete för perioden 2026-2028.

Prognos, mnkr	2025	2026	2027	2028
Totalt enligt skatteunderlagsprognos oktober	42 670	44 437	46 464	48 234
Totalt enligt skatteunderlagsprognos augusti	42 675	44 174	46 049	47 837
Differens mot prognos augusti	-5	263	415	397

Resultatutjämningsreserv (RUR)

Stadens riktlinjer fastslår att resultatutjämningsreserven endast får disponeras om utvecklingen av årets skatteunderlag i riket understiger den genomsnittliga utvecklingen de senaste 10 åren (enligt SKR:s beräkningar). Storleken på disponeringen får maximalt uppgå till motsvarande del av skatteunderlagsutvecklingen som understiger det tioåriga genomsnittet. Medel från RUR får endast användas för att täcka ett negativt balanskravsresultat, det vill säga den ska endast användas för att täcka så mycket som krävs för att balanskravsresultatet ska uppgå till noll.

Enligt den uppdaterade skatteunderlagsprognosen från SKR bedöms det fortsatt finnas förutsättningar att nyttja RUR under 2025. För år 2026 bedöms det däremot inte längre var möjligt att nyttja RUR, och inte heller 2027. År 2028 bedöms det åter vara möjligt att ta reserven i anspråk.

Disponering RUR	2025	2026	2027	2028
Underliggande skatteunderlagsutveckling 10-årigt snitt för riket (procent)	4,5	4,4	4,4	4,4
Årlig underliggande skatteunderlagsutveckling riket (procent)	4,1	4,7	4,5	4,1
Differens (procent)	-0,4	0,2	0,1	-0,3
Möjlig användning i procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	0,4	-	-	0,3
Möjlig användning (Mnkr)	171	-	-	145
Enligt prognos augusti	171	133	-	-
Differens mot bedömning per augusti	0	-133	-	145

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret konstaterar att det ekonomiska utrymmet för 2025 i huvudsak är oförändrat jämfört med augustiprognozen. Avvikelsen för år 2026 förklaras dels av justeringar enligt finansieringsprincipen med 117 mnkr, vilket redan har beaktats i budgetarbetet inför 2026, dels av faktiska förbättringar av skatteintäkterna motsvarande 146 mnkr. Samtidigt beräknas möjligheten att nyttja RUR 2026 minska med cirka 130 mnkr. Sammanfattningsvis bedömer stadsledningskontoret att de ekonomiska förutsättningarna för 2026 innebär en marginell förbättring jämfört med tidigare prognos, men att effekten begränsas av den minskade möjligheten att nyttja RUR.

Stadsledningskontorets kommentar

Stadsledningskontoret lämnar en redogörelse av de framställningar och förändrade förutsättningar som uppstått sedan kompletteringsbudget maj. I några fall avser frågorna hantering och fördelning av kommuncentralt avsatta medel samt omfördelning av investeringsbudget, vilket stadsledningskontoret bedömer som frågor som kan hanteras av kommunstyrelsen.

När det gäller godkännande av eget kapital lämnar stadsledningskontoret frågan till kommunstyrelsen utan eget ställningstagande. I ett annat fall rör frågan återrapportering av uppdrag givet av kommunfullmäktige vilket då överlämnas till kommunfullmäktige. I några fall avser frågorna tillkommande generella statsbidrag och där föreslår stadsledningskontoret ingen fördelning under 2025. Stadsledningskontorets bedömning lämnas i direkt anslutning till respektive fråga.

Magnus Andersson

Eva Hessman

Ekonomidirektör

Stadsdirektör

Rapport -

Uttredning finansieringsmodell för sociala boenden i Socialförvaltningen Sydväst

2025-08-15

Innehåll

1	Ärendet.....	3
1.1	Beskrivning av ärendet.....	3
2	Bakgrund.....	3
2.1	Stadsledningskontorets förslag på anslagsfinansiering för boendeformer inom hemlöshetsområdet i Socialnämnden Sydväst, samt hur resursfördelningsmodellen för socialnämnderna kan anpassas till detta	4
2.1.11	Förslag som framkommit i remissvaren	7
2.2	Stadsledningskontorets förslag på finansieringsmodell som inkluderar solidariskt ansvarstagande	8
2.3	Bedömning av stadsledningskontorets förslag.....	8
3	Utredningsuppdraget	9
3.1	Vad ska göras	9
3.2	Syfte och förväntat resultat.....	9
3.3	Avgränsningar	9
3.4	Ingångsvärden	10
4	Nuvarande finansiering.....	11
4.1	Socialt boende med stöd.....	11
4.2	Bostad först.....	12
4.3	Nödboende.....	12
4.4	HVB- och stödboende	12
4.5	Särskilt boende	13
4.6	Övriga verksamheter	13
5	Förslag till finansieringsmodell	13
5.1	Tidigare förslag	13
5.2	Utredningens förslag	15
6	Slutsatser	21
6.1	Bedömning utifrån målsättningarna	21
6.2	Bedömning utifrån tidigare remissvar	22

1 Ärendet

Socialnämnden Sydväst har fått i uppdrag att i samverkan med Socialnämnden Nordost, Socialnämnden Centrum, Socialnämnden Hisingen, Nämnden för Funktionsstöd och Äldre samt vård- och omsorgsnämnden att utreda och föreslå en annan anslagsfinansieringsmodell för sociala boenden som inkluderar solidariskt ansvarstagande, minskad administration och möjliggör för bättre långsiktiga förutsättningar för sociala boenden i egen regi. Återrapportering sker i ordinarie budgetprocess eller kompletteringsbudget.

1.1 Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade den 20 mars 2024 om att ge i uppdrag till stadsledningskontoret att ta fram förslag på anslagsfinansiering för boendeformer inom hemlöshetsområdet i Socialnämnden Sydväst, samt hur resursfördelningsmodellen för socialnämnderna kan anpassas till detta. Den 20 november 2024 redovisades uppdraget och kommunstyrelsen förklarade det då fullgjort samtidigt som stadsledningskontoret gavs ett nytt uppdrag som innebar att stadsledningskontoret ska utreda och föreslå en alternativ finansieringsmodell för sociala boenden som inkluderar solidariskt ansvarstagande för socialnämnderna, med återrapport till den första kompletteringsbudgeten 2025.

Det förslag som stadsledningskontoret tog fram redovisades för kommunstyrelsen den 7 mars 2025, antecknades och uppdraget förklarades fullgjort. För att ge verksamheterna en chans att komma överens om en modell där fler infallsvinklar kan tas tillvara fick Socialnämnden Sydväst i uppdrag att i samverkan med Socialnämnden Nordost, Socialnämnden Centrum, Socialnämnden Hisingen, Nämnden för Funktionsstöd och Äldre samt vård- och omsorgsnämnden att utreda och föreslå en annan anslagsfinansieringsmodell för sociala boenden som inkluderar solidariskt ansvarstagande, minskad administration och möjliggör för bättre långsiktiga förutsättningar för sociala boenden i egen regi.

Skulle nämnderna inte kunna komma överens så finns stadsledningskontorets befintliga förslag kvar som ett möjligt alternativ.

Återrapportering sker i ordinarie budgetprocess eller kompletteringsbudget.

2 Bakgrund

Socialförvaltning Sydväst ansvarar enligt reglemente för att driva stadens sociala boenden samt boenden för äldre med funktionsnedsättning, missbruks- och/eller psykosocial problematik. Det finns idag ca 1 000 platser som drivs inom avdelningen Boende och hemlöshet.

Verksamheten finansieras idag huvudsakligen genom interna köp av placeringar utifrån en prissättning och fakturering per boendedygn. Undantag är öppna verksamheter, som är finansierade med kommun-/nämndbidrag. ACT, Kallebäck och Bergsjöhöjd finansieras med ett fast belopp som faktureras årsvis.

Socialförvaltningarna har genom modellen för kategoristyrning utvecklat styrning och planering av sociala boenden med särskilt fokus på den egna regin. Detta har lett fram till att kategoriråd vuxen har beslutat om ett verkställighetsuppdrag för egen regi inför 2025. Det innebär att det finns ett inriktningsbeslut som grund för utveckling av egen regi och en överenskommelse om att det speglar de förväntade behoven i socialförvaltningarna.

Förvaltningens avdelning Boende och hemlöshet har bedrivits med underskott som uppgått till -13 mnkr (dämpat av tilläggsbudget) för 2022, -35 mnkr för 2023 respektive -6,4 mnkr 2024. Underskotten beror främst på en låg beläggningsgrad som medför lägre intäkter än vad verksamheten planerats för. Endast till viss del har det varit möjligt att anpassa kostnaderna till den lägre intäktsnivån och det kan konstateras att det krävs en utvecklad styrning för att över tid bättre matcha efterfrågan från myndighetssidan och det interna utbudet av boenden.

2.1 Stadsledningskontorets förslag på anslagsfinansiering för boendeformer inom hemlöshetsområdet i Socialnämnden Sydväst, samt hur resursfördelningsmodellen för socialnämnderna kan anpassas till detta

Kommunstyrelsen gav i samband med kompletteringsbudget mars, 2024-03-20, stadsledningskontoret i uppdrag att ta fram förslag på anslagsfinansiering för boendeformer inom hemlöshetsområdet i socialnämnden Sydväst, samt hur resursfördelningsmodellen för socialnämnderna kan anpassas till detta. Det förslag som stadsledningskontoret tog fram (Ärendenummer SLK-2024-00421, hädanefter refererad till som **SLK:s förslag till anslagsfinansiering**) redovisades och kommunstyrelsen förklarade det då fullgjort samtidigt som stadsledningskontoret gavs ett nytt uppdrag som innebar att stadsledningskontoret ska utreda och föreslå en alternativ finansieringsmodell för sociala boenden som inkluderar solidariskt ansvarstagande för socialnämnderna, med återrapport till den första kompletteringsbudgeten 2025.

SLK:s förslag till anslagsfinansiering innebar i korthet att boendeverksamheten skulle få finansiering för budgeterade bruttokostnader, minus externa intäkter, genom en utökad kommunbidragsram. Placerande nämnder skulle få en

minskad kommunbidragsram med motsvarande belopp sammantaget, fördelat enligt olika principer.

Förslaget fick en hel del kritik av berörda nämnder i remissvaren, och flera avstyrkte förslaget. Kritiken rörde flera frågor, som sammanfattas nedan.

Samtliga remissinstanser bedömde att frågan inte var tillräckligt utredd för att genomföra en så stor förändring, samt att tidsplanen för införande var alldeles för kort.

2.1.1 Incitamenten för utföraren

Centrum och Nordost menar att grundproblematiken är som framgår av stadsledningskontorets utredning, att *"SN Sydväst har till följd av minskad efterfrågan på boendeverksamheten då erbjudna insatser inte möter stadens behov, haft en ansträngd ekonomisk situation under de senaste åren."*

Centrum och Nordost bedömer vidare att boendeverksamheten har haft svårt att anpassa verksamheten och effektivisera för att möta behoven av insatser till både omfattning och utformning trots att det funnits ekonomiska incitament att göra det. Med anslagsfinansiering försvinner det ekonomiska incitamentet helt enligt deras bedömning.

Även Funktionsstöd bedömer att en anslagsfinansiering inte främjar ett effektivt resursutnyttjande.

2.1.2 Tillhörande styrmodell

Hisingen påtalar att förslaget saknar en tillhörande styrmodell som går i linje med föreslagen finansieringsmodell, och som stärker placerande förvaltnings påverkansmöjligheter avseende insatsutbud, samt tydliggör vilket ansvar boendeverksamheten har att ställa om ifall efterfrågan förändras för att möta placerande förvaltnings behov. Som exempel på detta lyfter Hisingen ett behov av fler akutboendeplatser och en högre grad av flexibilitet och snabbare omställning.

Vidare behövs en mekanism för att fördela platser om de inte räcker till, samt tydliggörande kring hur modellen ska förvaltas över tid.

Även Sydväst saknar en analys på hur befintlig styrmodell behöver anpassas, men betonar vikten av att bibehålla och stärka den interna styrning som arbetats fram under senaste året med ett verkställighetsuppdrag för den egna regin som grundas i en samlad volymkalkyl för socialförvaltningarna. En styrka i nuvarande arbete och process är att arbetet kan pågå kontinuerligt i samråd mellan förvaltningarna, vilket bör beaktas vid eventuell justering till en budgetmodell som skulle kräva mer omfattande och styrd politisk berednings- och beslutsprocess.

2.1.3 Incitamenten för placerande nämnd

Centrum och Hisingen bedömer att övriga nämnder kommer att öka sina placeringar i intern regi. Även Sydväst bedömer att en anslagsfinansiering kommer att leda till ett ökat nyttjande av den interna regin, men också en förskjutning mot en tyngre målgrupp, då marginalkostnaden för varje ny placering försvinner för placerande myndighet.

2.1.4 Risk för dubbla kostnader

Centrum och Hisingen bedömer att det finns en risk att de kommer drabbas av dubbla kostnader, dels kostnaden för det överförda kommunbidraget, dels kostnaden för att de kommer behöva placera externt när platserna inte räcker om övriga förvaltningar ökar sin andel placeringar i intern regi.

2.1.5 Förändrade volymer

Både förvaltningen för funktionsstöd och Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen bedömer att förändringar i placeringsvolymerna bör avspeglas i finansieringen, och det är oklart hur en anslagsfinansieringsmodell kan hantera det. Hisingen och Sydväst påtalar att den förväntade ökningen av insatser inom Bostad först inte är medräknad i det föreslagna anslaget, och att kostnaderna för den egna produktionen sannolikt kommer öka kommande år. Funktionsstöd påtalar att förslaget inte tar hänsyn till den förväntade kostnadsminskningen för sociala boenden när Bostad först ökar.

2.1.6 Behov som måste tillgodoses externt

I remissvaret från socialnämnd Nordost påtalas att det inom stadsområdet finns ett stort behov av skyddade boenden, som inte kan tillgodoses inom den interna boendeverksamheten. Att fördela finansieringen utifrån ordinarie fördelningsnycklar riskerar därmed att slå orimligt hårt på Socialnämnd Nordost.

Omvänt ser Socialnämnd Centrum att de skulle gynnas på kort sikt av den föreslagna fördelningen av finansiering, då de i nuläget har en större andel av placeringarna i den interna regin.

2.1.7 Gränssnittsfrågan

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen och Centrum påtalar det pågående arbetet med gränssnittsfrågor mellan socialförvaltningarna och Förvaltningen för funktionsstöd och Äldre, vård- och omsorgsförvaltningen. Centrum bedömer att det finns målgrupper som i nuläget befinner sig i skärningspunkten mellan förvaltningarna och enligt den nya anvisningen ska Nämnden för funktionsstöd ansvara för fler placerade individer än vad de hittills gjort. Detta innebär framför allt att de historiska uppgifterna om Nämnden för funktionsstöds andelar av placeringarna är missvisande, och det är riskabelt att i nuläget ändra i resursfördelningsmodellen. Även Sydväst konstaterar att andelen placeringar från Förvaltningen för funktionsstöd har ökat markant det senaste och det finns en risk för att placeringarna skulle kunna öka ännu mer om marginalkostnaden för FFS försvinner, vilket kan innebära sämre tillgång till platser för övriga socialförvaltningar. I många fall är också placeringarna från FFS mer komplexa och innebär utmaningar för verksamheten att anpassa för att ge rätt stöd. Gränssnittet mellan socialförvaltningarna och funktionsstöd i beräkning av anslaget behöver därför följas särskilt och eventuellt behöver inriktningen tydliggöras framöver.

2.1.8 Oproportionerlig ekonomisk risk

Sydväst, Centrum och Nordost bedömer att socialnämnd Sydväst får bära ett oproportionerligt stort ansvar för den ekonomiska risken i boendeverksamheten. Centrum menar att risken skulle kunna hanteras på ett solidariskt sätt utan förändringar i finansieringsmodellen. Även Sydväst bedömer att förslaget inte på bästa sätt omhändertar den ekonomiska risken.

2.1.9 Minskad administration

Funktionsstöd, Sydväst, Centrum och Nordost bedömer att en anslagsfinansiering leder till minskad administration till följd av slopad internfakturerings. Detta är positivt, men väger inte upp nackdelarna.

2.1.10 Stabila planeringsförutsättningar

Sydväst bedömer att förslaget innebär stabilare och mer förutsägbara ekonomiska förutsättningar för boendeverksamheten, vilket förväntas underlätta planeringen för ansvariga chefer och därmed ge utrymme för mer på fokus på kvalitet i verksamheten.

2.1.11 Förslag som framkommit i remissvaren

Centrum och Hisingen menar att en utredning behöver belysa för- och nackdelar med befintlig och föreslagen modell.

Centrum föreslår att endast vissa insatser anslagsfinansieras, t.ex. mer långsiktiga insatser, då dessa kan antas vara mer stabila över tid.

Centrum föreslår också som ett alternativ att Socialnämnd sydväst får hela ansvaret för att verkställa placeringar, antingen i egen eller extern regi. Hisingen föreslår en genomlysning av boendeverksamhetens samtliga verksamheter bör genomföras i syfte att ta fram ett beslutsunderlag gällande vilka typer av verksamheter som ska bedrivas i egen regi respektive på ramavtal. Detta är en åtgärd som även återfinns i kategoriplan vuxen. Förslag på en ny finansieringsmodell bör föregås av en sådan genomlysning.

Hisingen föreslår som ett alternativ till anslagsfinansiering att boendeverksamheten finansieras utifrån resursnämndsbidrag, vilket skulle innebära att boendeverksamheten skulle få en separat ramtilldelning utifrån uppdraget att tillhandahålla boenden till samtliga stadsområden.

Sydväst föreslår en vidare utredning av ett alternativt förslag som baseras på gemensam behovsanalys och beställning av årsvolymer per förvaltning som grund för anslagsfakturerings. Det skulle stärka fokus på uppföljning, analys och planering ur ett stadenperspektiv samtidigt som det skulle kunna införas mekanismer för utjämning mellan förvaltningar vid avvikelser och ge utförande förvaltning goda planeringsförutsättningar både på kort och lång sikt.

(Centrum, Ärendenr N164-0674/24
Hisingen, Ärendenr N166-0432/24
Nordost, Ärendenr N163-0736/24

2.2 Stadsledningskontorets förslag på finansieringsmodell som inkluderar solidariskt ansvarstagande

Stadsledningskontorets förslag (Ärendenummer *SLK-2024-01030*, härnäst refererad till som **SLK:s förslag till solidariskt ansvarstagande**) innebär att boendeverksamhetens finansieringsmodell i grunden består, det vill säga att de verksamheter som idag är kommunbidragsfinansierade fortsätter vara det, de verksamheter som debiterar utifrån boendedygn fortsätter göra det, och de verksamheter som debiterar en fast summa fortsätter göra det. Stadsledningskontoret föreslår dock en solidarisk fördelning av över- respektive underskott i verksamheten enligt tabellen nedan.

Förslag till andel vid över- eller underskott:

Utförare	
Socialnämnd Sydväst	30%
Beställare	
Socialnämnd Nordost	17,2%
Socialnämnd Centrum	13,1%
Socialnämnd Sydväst	8,3%
Socialnämnd Hisingen	14,0%
Nämnden för funktionsstöd	5,2%
Äldre samt vård- och omsorgsnämnden	12,2%
Totalt beställare	70,0%
Totalt	100,0%

Stadsledningskontoret föreslår därmed att SN Sydväst som utförare av verksamheten ska stå för en andel om 30 procent och att resterande 70 procent fördelas solidariskt mellan beställarna, de sex socialnämnderna. Stadsledningskontorets förslag på hur de 70 procenten ska fördelas utgår dels från de regionala socialnämndernas andelar i den befintliga resursfördelningsmodellen, delmodellen vuxen, dels utifrån de kostnader som nämnden för funktionsstöd respektive äldre samt vård- och omsorgsnämnden blivit fakturerade från SN Sydväst avseende den här verksamheten under 2024.

2.3 Bedömning av stadsledningskontorets förslag

Utredningens bedömning är att stadsledningskontorets förslag visserligen skulle minska den ekonomiska risken som Socialnämnd Sydväst idag bär ensam, men att den totala ekonomiska risken för staden fortsatt är den samma. Det är också oklart om fördelningen är tänkt att bestå över tid, eller om andelarna på något sätt ska uppdateras i takt med socialnämndernas resursfördelningsmodell, respektive om köpmönstren förändras för nämnden för funktionsstöd respektive äldre samt vård- och omsorgsnämnden.

Principiellt skulle man också kunna ha invändningar mot att en nämnd skulle ha ett ekonomiskt solidariskt ansvar för underskott som uppstår i en del av verksamheten som står långt ifrån det egna ansvarsområdet och där man inte själv placerar, t.ex. att äldre samt vård- och omsorgsnämnden får vara med och betala för underskott på ett HVB-boende.

3 Utredningsuppdraget

Socialnämnden Sydväst har fått i uppdrag att i samverkan med Socialnämnden Nordost, Socialnämnden Centrum, Socialnämnden Hisingen, Nämnden för funktionsstöd och Äldre samt vård- och omsorgsnämnden att utreda och föreslå en annan anslagsfinansieringsmodell för sociala boenden som inkluderar solidariskt ansvarstagande, minskad administration och möjliggör för bättre långsiktiga förutsättningar för sociala boenden i egen regi. Återrapportering sker i ordinarie budgetprocess eller kompletteringsbudget.

3.1 Vad ska göras

Socialförvaltning Sydväst genomför utredningen och tar fram ett förslag för berörda parter att tillstyrka. Förslaget återrapporteras inför kompletteringsbudget i oktober 2025. Samverkan mellan förvaltningarna sker i första hand genom styrgruppen.

Ekonomiefterna för de fyra socialförvaltningarna, samt ÄVO och FFS fungerar som styrgrupp för utredningsuppdraget.

3.2 Syfte och förväntat resultat

Syftet med utredningen är att komma fram med ett förslag till finansieringsmodell för avdelningarna inom Boende och hemlöshet inom Socialförvaltning Sydväst. Förslaget ska omhänderta målsättningarna som formulerats i uppdraget, solidariskt ansvarstagande, minskad administration och att möjliggöra för bättre långsiktiga förutsättningar för sociala boenden i egen regi. I den mån det råder enighet inom styrgruppen ska förslaget även ta hänsyn till övriga synpunkter som framkommit i remissvar eller på annat sätt.

3.3 Avgränsningar

Den verksamhet som bedrivs på Kallebäcks vård- och omsorgsboende, och tidigare även på Bergsjöhöjd föreslås inte att beröras av denna utredning. Verksamheten har i princip redan en anslagsfinansiering, då Socialförvaltningen Sydväst fakturerar Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen samt de fyra regionala socialförvaltningarna ett fast årsvis belopp för att finansiera verksamheten, oavsett beläggning. Det pågår en dialog kring hur målgruppens behov bäst omhändertas organisatoriskt, verksamhetens omfattning och i vilka lokaler verksamheten ska bedrivas. Förslagsvis får frågan om

finansieringsmodell utredas i samband med att övriga frågor kring verksamheten utreds, vilket innebär att inga förändringar görs i nuläget.

3.4 Ingångsvärden

I uppdraget från kommunstyrelsen står att utredningen ska föreslå ”en annan anslagsfinansieringsmodell”. Detta skulle kunna tolkas som att finansieringsmodellen ska innebära att boendeverksamheten ska ha ett anslag i form av ett kommun-/nämndbidrag. Uppdragstagaren har dock valt att tolka detta mindre strikt.

I uppdraget från kommunstyrelsen nämns tre målsättningar för en ny finansieringsmodell. Den ska (1) inkludera ett solidariskt ansvarstagande, (2) leda till minskad administration och (3) möjliggöra bättre långsiktiga förutsättningar för sociala boenden i egen regi. Uppdragstagaren tolkar uppdraget som att dessa målsättningar är viktigare att uppnå än att boendeverksamheten just tilldelas ett kommun-/nämndbidrag.

3.4.1 Solidariskt ansvarstagande

Målsättningen med ett solidariskt ansvarstagande har uppdragstagaren tolkat som att den politiska viljan är att det solidariska ansvarstagandet ska stärkas med en ny finansieringsmodell. Det är alltså inget som uppdragsgivaren ser redan finns i tillräcklig utsträckning idag och som ska bibehållas, utan det förslag som utredningen kommer fram till behöver gå längre än nuvarande modell i detta avseende. I SLK:s förslag till solidariskt ansvarstagande omhändertas det solidariska ansvarstagandet genom att de sex berörda nämnderna delar på den ekonomiska risken vid en budgetavvikelse. Att kommunstyrelsen fortfarande ser detta förslag som ett möjligt alternativ, om utredningen inte kommer fram till ett bättre förslag som de berörda nämnderna kan ställa sig bakom, styrker antagandet om att den politiska viljan är att den ekonomiska risken för Socialnämnd Sydväst i egenskap av utförare, ska minska.

SLK:s förslag till solidariskt ansvarstagande fokuserar på ett ansvarstagande *ex post*, när en budgetavvikelse väl har uppstått. Detta minskar visserligen den ekonomiska risken för Socialnämnd Sydväst, men den totala risken för staden är den samma. Utredningen avser att föreslå en process som även inkluderar ett solidariskt ansvarstagande *ex ante*, ett solidariskt ansvarstagande för verksamhetens planeringsförutsättningar, vilket bör minska den totala ekonomiska risken.

3.4.2 Minskad administration

Målsättningen med minskad administration har uppdragstagaren tolkat som att den främst tar sikte på den internfakturerings som idag sker mellan boendeverksamheten och placerande förvaltning. Ett förslag på ny finansieringsmodell behöver därför innebära att internfakturerings tas bort,

minskar eller förenklas, men också inte innebära någon ny icke-värdeskapande administration.

Uppdragstagaren noterar att i SLK:s förslag till solidariskt ansvarstagande konstateras att *"Om förslaget till solidarisk fördelning godkänds (...) är det är viktigt att budgetering för den stadenövergripande verksamheten för boende och hemlöshet sker i samförstånd mellan de sex socialförvaltningarna. Socialförvaltning Sydväst behöver ta ett särskilt ansvar för en sådan gemensam process."* Det finns en uppenbar risk att en sådan gemensam budgetprocess skulle kunna leda till en ökad administration. Ett förslag till en ny finansieringsmodell behöver därför tydliggöra vilket ansvar och påverkansmöjlighet respektive aktör har i budgetprocessen.

3.4.3 Bättre långsiktiga förutsättningar

Att "möjliggöra bättre långsiktiga förutsättningar för sociala boenden i egen regi" kan tolkas på två sätt. (1) Att skapa bättre förutsättningar för att bedriva sociala boenden i egen regi på lång sikt, d.v.s. att stärka egenregin i konkurrensen med den externa regin och minska eventuella nedläggningsrisker. Alternativt, (2) Att skapa bättre förutsättningar att bedriva sociala boenden i egen regi på ett långsiktigt sätt, d.v.s. att stärka planeringsförutsättningarna för boendeverksamheten i egen regi.

Uppdragstagaren har valt att fokusera på den andra tolkningen av målsättningen, att stärka planeringsförutsättningarna. Detta då den första tolkningen, den långsiktiga överlevnaden av sociala boenden i egen regi beror på många andra faktorer än bara finansieringsform, t.ex. politisk inriktning, verksamhetens konkurrenskraft och förändrade behov. En finansieringsmodell som stödjer ett solidariskt ansvarstagande med en mindre ekonomisk risk, minskad administration och bättre planeringsförutsättningar bör dock även bidra indirekt till bättre förutsättningar för verksamhetens överlevnad, allt annat lika. Detta innebär att den andra tolkningen inte står i konflikt med den första.

4 Nuvarande finansiering

4.1 Socialt boende med stöd

Socialt boende med stöd innefattar insatstyperna kollektivt boende, förstärkt kollektivt boende, lägenhetsboende och akutboende.

4.1.1 Kollektivt boende

Kollektivt boende bedrivs på Alelyckan, Grimmered, Råvebergsvägen och Ängabo med sammanlagt 94 platser. Dessa finansieras uteslutande med dygnspris som internfaktureras. Ella är ett kollektivt boende för kvinnor med ytterligare 18 platser. Utöver internfaktureringen har Ella idag ett nämndbidrag på 3,1 mnkr (2025).

Boende och hemlöshet har i nuvarande verkställighetsuppdrag att minska antalet platser i kollektivt boende med 9, och omvandla 20 platser till drogfria platser för män.

4.1.2 Förstärkt kollektivt boende

Förstärkt kollektivt boende bedrivs på boendet Victor med 36 platser. Boendet finansieras med dygnspris som internfaktureras. Det finns också ett nämndbidrag på 1,4 mnkr (2025) som finansierar ett IOP-avtal med civilsamhället.

4.1.3 Lägenhetsboende

Lägenhetsboende bedrivs på Lägenhetsboende Hisingen (Alice och Solängen), Familjeboendet, Gulavillorna, Kvinnoverksamheten, Lägenhetsboende Örgryte-Härlanda, Oxhagsgatans lägenhetsboende och Änggårdsteamet. Totalt finns ca 550 platser i både blockförhyrda fastigheter och lägenheter integrerade i det ordinarie bostadsbeståndet. Dessa finansieras med tre olika dygnspriser beroende på stödnivå som internfaktureras. Om placerande myndighet beslutar att den enskilde ska betala sin hyra faktureras detta den enskilde, annars internfaktureras ett förhöjt dygnspris som även täcker hyreskostnaden.

4.1.4 Akutboende

Akutboende bedrivs idag enbart på Alma som är ett akutboende för kvinnor med 21 platser. Boendet finansieras med ett dygnspris som internfaktureras, men har också ett nämndbidrag på 8,2 mnkr (2025).

Boende och hemlöshet har i nuvarande verkställighetsuppdrag att starta ett akutboende för män med 20 platser så snart som möjligt.

4.2 Bostad först

Enheten som bedriver Bostad först finansieras med tre olika dygnspriser, beroende på i vilken fas stödet ges, som internfaktureras.

4.3 Nödboende

Nödboende bedrivs inom lägenhetsboendena Örgryte-Härlanda och Alice med totalt ca 57 platser. Boendena finansieras med olika dygnspriser, beroende på hur stor lägenheten är, som internfaktureras.

4.4 HVB- och stödboende

Till skillnad mot övriga insatser inom Boende och hemlöshet vänder sig HVB- och stödboende till barn och unga. HVB-boende bedrivs inom Boende och hemlöshet på Aröd HVB med 13 platser. Stödboende bedrivs på Bia stödboende

med ca 43 platser i både en blockförhyrd fastighet och med lägenheter integrerade i det ordinarie bostadsbeståndet. Boendena finansieras med ett dygnspris som internfaktureras. För stödboende gäller precis som för lägenhetsboende att om placerande myndighet beslutar att den enskilde ska betala sin hyra faktureras detta den enskilde, annars internfaktureras ett förhöjt dygnspris som även täcker hyreskostnaden.

HVB- och stödboende bedrivs i dagsläget även av socialförvaltningarna Hisingen och Nordost. Det finns ett inriktningsbeslut om att stadens HVB- och stödboenden ska samorganiseras inom socialförvaltningen Sydväst.

4.5 Särskilt boende

Särskilt boende bedrivs på Kallebäcks vård- och omsorgsboende, tidigare även på Bergsjöhöjd. Verksamheten omfattas inte av denna utredning.

4.6 Övriga verksamheter

Center mot hemlöshet, Huldass hus, Smedjan och Uppsökarenheten är öppna verksamheter inom Boende och hemlöshet som vänder sig till personer i hemlöshet. Verksamheten finansieras uteslutande med nämndbidrag på sammanlagt 28,6 mnkr (2025).

ACT Göteborg är en verksamhet inom Boende och hemlöshet som vänder sig till personer som bor på sociala boenden. ACT har dels ett nämndbidrag på 3,0 mnkr (2025), som härstammar från tidigare Mobila resursteamet som numera är en del av ACT, dels faktureras de fyra socialförvaltningarna ett fast belopp årligen för finansiering av verksamheten i övrigt.

Insatser för att motverka hemlöshet bedrivs även i samverkan med civilsamhället genom IOP-avtal. Detta finansieras uteslutande med nämndbidrag på sammanlagt 14,9 mnkr (2025).

Utöver ovan beskrivna nämndbidrag finns 6,8 mnkr (2025) i nämndbidrag som kompenserar för högre lokalkostnadsökningar än vad som täckts av index. Detta utgör därmed en subventionering av nuvarande dygnspriser.

5 Förslag till finansieringsmodell

5.1 Tidigare förslag

I de remissvar som berörda förvaltningar lämnade till SLK:s förslag till anslagsfinansiering framfördes flera alternativ till det förslaget. Denna utredning har beaktat dessa förslag enligt följande.

5.1.1 Anslagsfinansiering av vissa insatser

Ett förslag från socialnämnd Centrum var att endast anslagsfinansiera mer långsiktiga insatser.

Utredningen har bedömt att en sådan förändring inte skulle uppnå målsättningarna kring solidariskt ansvarstagande och bättre långsiktiga förutsättningar. Då argumentet bakom att anslagsfinansiera dessa insatser är att de är mer stabila över tid, är det knappast här som de stora ekonomiska riskerna för intäktsbortfall eller svårigheter att planera för och dimensionera verksamheten rätt över tid finns.

Utredningen har vidare bedömt att det är svårt att definiera vad som är lång- och kortsiktiga insatser. Tidigare fanns en uppdelning där vissa boenden inom socialt boende med stöd var långsiktiga, medan andra var kortsiktiga. Denna uppdelning finns inte kvar. Det finns inte heller i verkställighetsuppdraget eller någon annanstans angivet hur många platser som ska vara lång- respektive kortsiktiga, utan platserna förutsätts kunna användas flexibelt. Hur stort anslaget skulle vara eller vilka platser det omfattar går därmed heller inte att säga med nuvarande system, och utredningen ser ingen poäng med att föreslå att ändra nuvarande system i detta avseende.

5.1.2 Socialnämnd Sydväst får hela ansvaret för att verkställa placeringar

Förslaget har inte beaktats i denna utredning då det är en utredning som bedöms falla utanför det utredningsuppdrag Socialnämnd Sydväst fått.

5.1.3 Genomlysning av vilka verksamheter som bör bedrivas i egen regi

Socialnämnd Hisingen föreslår en genomlysning av boendeverksamhetens samtliga verksamheter bör genomföras i syfte att ta fram ett beslutsunderlag gällande vilka typer av verksamheter som ska bedrivas i egen regi respektive på ramavtal. Detta är en åtgärd som även återfinns i kategoriplan vuxen. Förslag på en ny finansieringsmodell bör föregås av en sådan genomlysning.

Utredningen bedömer att en sådan genomlysning faller utanför det utredningsuppdrag Socialnämnd Sydväst fått. Utredningen håller dock med om vikten av att värdera egenproduktionen mot vad marknaden kan tillhandahålla, och att egenregin bör dimensioneras utifrån de beslut som tas i kategoriarbetet.

En ny finansieringsmodell bör inte heller försvåra ett ändamålsenligt kategoriarbete, utan om möjligt stödja det.

5.1.4 Separat ram

Hisingen föreslår som ett alternativ till anslagsfinansiering att boendeverksamheten finansieras utifrån resursnämndsbidrag, vilket skulle innebära att boendeverksamheten skulle få en separat ramtilldelning utifrån uppdraget att tillhandahålla boenden till samtliga stadsområden.

Utredningen bedömer inte att utredningen har mandat att föreslå att andra medel än vad som idag finns i socialnämndernas kommunbidragsramar ska tillskjutas, om det är det socialnämnd Hisingen menar.

5.2 Utredningens förslag

5.2.1 Förändring i kommunbidragsramarna

Förslagsvis överförs kommunbidragsramar avseende den internfakturerings som görs för finansiering av ACT till boendeverksamheten inom Socialnämnd Sydväst (5 528 tkr år 2025). Detta då denna fakturerings enbart innebär en förflyttning av resurser i dagsläget, och inte speglar utförda prestationer. Detta minskar den icke värdeskapande administrationen, och innebär en ökad tydlighet kring vilka verksamheter som är kommun-/nämndbidragsfinansierade, och vilka som finansieras genom internfakturerings.

	Fördelningsnyckel vuxen	Förändring kommunbidrag
Socialnämnd Nordost	32,7%	-1 805 tkr
Socialnämnd Centrum	24,9%	-1 375 tkr
Socialnämnd Sydväst	15,8%	-871 tkr
Socialnämnd Hisingen	26,7%	-1 477 tkr
Boendeverksamheten SNSV		+5 528 tkr

I övrigt föreslås inga förändringar i nämndernas kommunbidragsramar, eller i resursfördelningsmodellen. Framtida överenskommelser kring de kommunbidragsfinansierade verksamheterna, som innebär förändringar i innehåll, omfattning eller ambitionsnivå bör dock innehålla en analys av förändringar i finansieringsbehov som kan innebära ytterligare ramjusteringar mellan berörda nämnder.

Vid en omorganisering av stadens HVB- och stödboenden i enlighet med tidigare nämnda inriktningsbeslut bör inte heller göras några förändringar i kommunbidragsramar eller resursfördelningsmodell, även om nuvarande finansieringsmodeller för dessa boenden varierar och inkluderar nämndbidragsfinansiering. Detta då berörda nämnder inte tilldelats några extra medel för att driva dessa boenden idag, utan i den mån de är nämndbidragsfinansierade härstammar dessa medel från det regionala befolkningsansvaret som nämnden valt att satsa på egenproduktion. I stället föreslås samma finansieringsform som för övriga boendeplatser enligt nedan.

5.2.2 Förändring i internfakturerering

För att minska administrationen i form av internfakturerering, och skapa stabilare planeringsförutsättningar för utföraren föreslås att faktureringen utifrån principen *belagda platser per dygn* slopas, och ersätts av principen *överenskomna platser per år*.

Överenskomna platser utgör i detta sammanhang samma antal platser som boendeverksamheten åläggs att tillhandahålla i verkställighetsuppdraget, tillsammans med en fördelning mellan berörda förvaltningar av finansieringen av dessa platser.

Exempel:

Ur verkställighetsuppdraget			Överenskomna platser – Kollektivt boende	
Insats	Fr o m	Antal platser	Förvaltning	Finansiering antal platser
Socialt boende – Kollektivt boende	2025	105	SF Nordost	32
			SF Centrum	25
			SF Sydväst	16
			SF Hisingen	27
			FFS	5
			Summa platser	105

Antalet platser multipliceras med priset per insatstyp och faktureras årsvis. Mer om prissättning nedan. För insatstypen lägenhetsboende behöver även fördelningen innefatta de olika stödnivåerna.

För insatsen Bostad först är det inte relevant att tala om boendeplatser, utan ”platser” ska i det sammanhanget tolkas som vilken ärendekapacitet verksamheten ska ha.

SPINK föreslås få i uppdrag att årligen ta fram förslag på fördelning med utgångspunkt i fördelningsnyckel Vuxen respektive Barn och unga, men med hänsyn till eventuella särskilda behov hos de olika förvaltningarna. Överenskomna platser beslutas precis som verkställighetsuppdraget av kategorirådet.

För tjänster som internfaktureras som inte nämns i denna utredning föreslås ingen förändring.

5.2.3 Hyresfakturerering

Inom insatstyperna lägenhetsboende och stödboende varierar det idag om den enskilde betalar bostadshyran själv, eller om placerande myndighet betalar ett högre dygnspris som även täcker bostadshyran.

I de fall där den enskilde idag betalar hyra kvarstår denna hantering. När hyran idag finansierats genom förhöjd omvårdnadskostnad, ingår detta i det istället i det överenskomna priset för placering per plats/insats.

5.2.4 Prissättning

Priset för en överenskommen plats per år föreslås baseras på självkostnaden per plats för respektive insattyp. Ingen hänsyn ska alltså tas till vad priset på insatserna är på den externa marknaden. I det fall det finns ett kommunbidrag riktat till en viss verksamhet för att subventionera priset (t.ex. akutboendet Alma) ska detta vara transparent. Detta för att priset på insatsen ska vara ett tillförlitligt beslutsunderlag i det löpande kategoriarbetet och värderingen av vilken insatsmix som ska tillhandahållas genom egenproduktion.

Priset inkluderar utöver de direkta kostnaderna för produktionen av insatsen även overheadkostnader för stödfunktioner, förvaltningsgemensamma kostnader och stadenövergripande tjänster. Omställningskostnader av verksamheten bör inte ingå, vilket innebär att kostnader för förstudier, uppstart av nya boenden eller nedläggningar etc. behöver hanteras separat och solidariskt. Detta för att prissättningen ska vara så transparent som möjligt och för att inte ta ut ett överpris under år utan större förändringar. Även kostnader för större fastighetsåtgärder utöver det normala, som inte genereras av ett förändrat behov, utan som är nödvändiga för att upprätthålla nuvarande kapacitet kan avses med det som härnäst benämns som omställningskostnader.

Utgångspunkten bör vara kostnadsnivån för 2025, och att priset räknas upp årligen med stadens index. Förändringar i innehållet på insatserna behöver analyseras och vid behov motivera prisjusteringar som avviker mot index, såväl positivt som negativt. Sådana förändringar bör beslutas i kategorirådet.

En utmaning med att tillämpa en strikt självkostnadsprincip per insattyp är den internhyresmodell som gäller för fastigheter i Stadsfastighetsförvaltningens bestånd. Även denna modell baseras på självkostnadsprincipen, men på objektsnivå och årsbasis. Detta innebär att drift- och underhållsåtgärder på en specifik fastighet belastar hyresgästen med två års fördröjning. Detta innebär i sin tur att hyreskostnaden och i förlängningen självkostnaden för insattyper som har få hyresobjekt kan fluktuera i betydande utsträckning. Vissa avsteg från självkostnadsprincipen i syfte att jämma ut dessa fluktuationer över tid bör tillåtas.

Utifrån inriktningsbeslutet att samorganisera stadens HVB- och stödboenden och att dessa kan komma att omfattas av denna finansieringsmodell bör man överväga om dessa ska prissättas utifrån insattyp (d.v.s. alla HVB-boenden har samma pris per plats och alla stödboenden har samma pris per plats) eller om respektive boende skiljer sig så mycket i innehåll och självkostnad att de bör prissättas separat. Förslagsvis kan detta beslutas i AC-nätverket vid senare tillfälle.

5.2.5 Planeringsprocess

5.2.5.1 Planeringsförutsättningar

Grunden i finansieringsmodellen är det löpande kategoriarbetet med tillhörande volymkalkyl. Förslaget bygger på att denna fortsatt mynnar ut i ett verkställighetsuppdrag för egenregin som anger vilka volymer som ska tillhandahållas av Boende och hemlöshet för nästkommande år.

Verkställighetsuppdraget bör innefatta:

- Hur många platser av respektive insatstyp ska tillhandahållas nästkommande år
- Förväntad fördelning stödnivåer för lägenhetsboende nästkommande år (nytt)
- Budgeterad beläggning per insatstyp nästkommande år (nytt, tas fram i dialog med Boende och hemlöshet)
- Långsiktigt prognostiserat volymbehov (platser per insatstyp, delvis nytt)

Kategoriteam Barn- och unga tillsammans med SPINK föreslås få i uppdrag att ta fram ett verkställighetsuppdrag för egenregin avseende boendeplatser inom Barn- och ungaområdet (HVB- och stödboendeplatser) enligt samma modell.

Verkställighetsuppdragen föreslås beslutas av kategoriråden i april året innan budgetåret. Detta utgör den samlade beställningen till Boende och hemlöshet för nästkommande år. För att minimera omställningskostnader bör verkställighetsuppdragen över tid harmoniera med det mer långsiktigt prognostiserade volymbehovet som möjliggör en strategisk planering av verksamheten, och inte minst lokalresurser.

Respektive verkställighetsuppdrag föreslås kompletteras med ett förslag till *överenskommelse av fördelning av platser* mellan de köpande förvaltningarna. SPINK föreslås få i uppdrag att årligen ta fram detta förslag med utgångspunkt i fördelningsnyckel Vuxen respektive Barn och unga, men med hänsyn till eventuella särskilda behov hos de olika förvaltningarna.

Köpande förvaltningar ansvarar, med stöd av SPINK, för att utveckla processen för att ta fram verkställighetsuppdragen och fördelning av platser som en del i kategoriarbetet.

5.2.5.2 Budget

De volymer som anges i verkställighetsuppdragen utgör budgeterade antal platser inom Boende och hemlöshet.

Efter att verkställighetsuppdragen beslutats genomförs en analys inom Boende och hemlöshet av vilka eventuella omställningskostnader detta genererar. Detta sker bl.a. genom att det årligen genomförs ett s.k. volymmöte inom socialförvaltning Sydväst där lokalbeståndet stäms av mot

verkställighetsuppdraget för att säkerställa att tillgången på lokaler över tid stämmer överens med behovet.

Aktiviteter och kostnader för att genomföra omställningen rapporteras tillbaka till kategoriteam och kategoriråd med förslag på hantering. Om antalet platser för nästkommande år harmonierar med det långsiktigt prognostiserade volymbehovet bör omställningskostnaderna vara begränsade, eller i alla fall kända till sin förekomst.

Boende och hemlöshet tar fram ett förslag på pris per plats för nästkommande år utifrån det index för uppräkningskostnader som beslutas i stadens budget, och eventuella förändringar i innehåll och ambition.

Kategorirådet fattar i november beslut kring:

- Pris per plats
- Hantering av omställningskostnader
- Slutgiltig fördelning av platser

Dessa beslut utgör grund för fakturering och ramar för Boende och hemlöshets detaljbudget.

5.2.6 Uppföljningsprocess

Uppföljningen av egenproduktionen bör följa den struktur för uppföljning av nyckeltal som redan finns i kategoriplanen, och komplettera denna. Syftet är att stödja kategoriarbetet med information som krävs för att fatta rätt beslut kring vilken insatsmix som ska bedrivas i egen regi.

Placeringsmönster

Centralt är att följa upp om placerande förvaltningar nyttjar egenproduktionen i den utsträckning de finansierar platserna.

Exempel på nyckeltal:

*Placerade dygn per förvaltning/(överenskomna platser per förvaltning*budgeterad beläggning)*

Avvikelser bör analyseras för att fånga skillnader i behov som behöver tas med i nästkommande års fördelning av platser. Att det i samband med verkställighetsuppdraget beslutas i april endast presenteras ett förslag till fördelning av platser, som fastställs slutgiltigt i november, ger placerande förvaltningar med stöd av SPINK tid att dra nytta av denna uppföljning.

Det bör i regel inte ske någon korrigering av kostnadsfördelningen under innevarande år utifrån avvikelser i placeringsmönster. Detta då det skapar felaktiga incitament att inte nyttja egenregin.

Exempel:

	Överenskomna platser	andel	Kostnadsfördelning (tkr)		Nyttjade platser	andel	Ny kostnadsfördelning (tkr)	Diff (tkr)
Förvaltning A	10	0,40	5000		10	0,45	5682	-682
Förvaltning B	15	0,60	7500		12	0,55	6818	682
Summa	25		12500		22		12500	

Förvaltning A straffas i detta scenario för att Förvaltning B inte har nyttjat sina platser, och att en ny kostnadsfördelning görs. Förvaltningarna får ekonomiska incitament att minimera sin andel genom att nyttja färre platser.

Nyttjar en förvaltning fler platser än den överenskomna fördelningen, och det uppstår en brist på platser så en annan förvaltning inte kan nyttja de platser de betalar för, bör det finnas möjlighet att justera kostnadsfördelningen. I första hand bör detta beslutas gemensamt mellan berörda avdelningschefer, om det inte går fattar kategorirådet slutgiltigt beslut.

Exempel:

	Överenskomna platser	andel	Kostnadsfördelning (tkr)		Nyttjade platser	andel	Ny kostnadsfördelning (tkr)
Förvaltning A	10	0,40	5000		14	0,56	7000
Förvaltning B	15	0,60	7500		11	0,44	5500
Summa	25		12500		25		12500

Möjligheten bör användas restriktivt, för att hantera stora avvikelser och inte vara en anledning att bygga upp nya administrativa processer. SPINK föreslås ansvara för att ta fram relevant statistik för att fånga eventuella avvikelser av väsentlig omfattning.

Beläggning

Beläggningen är idag den viktigaste parametern för boendeverksamhetens ekonomi, och kommer fortsatt att vara en viktig indikator på verksamhetens produktivitet. Vilka åtgärder som kan bli aktuella vid avvikelser mot budgeterade beläggningsnivåer beror på orsaken bakom.

- a) Incitamenten för utföraren. I remissvaren till SLK:s förslag till anslagsfinansiering uttrycks farhågor att de ekonomiska incitamenten för utföraren att möta behoven och bedriva en effektiv verksamhet försvinner med anslagsfinansiering. Finns det data som styrker att verksamhetens benägenhet att ta emot placeringar minskar eller

benägenhet att avbryta placeringar ökar, bör det finnas en möjlighet för placerande förvaltningar att kräva återbetalning under innevarande år. Beslut om återbetalning tas av kategorirådet .

- b) Tillgång till platserna. En faktor som påverkar beläggningen är hur många platser som är möjliga att belägga utifrån lägenhetens eller lokalens status. Lägenheter som väntar på renovering eller dylikt, är inte tillgängliga att belägga och utgör ett tak för vilken beläggning som är möjlig. Detta kan påverkas av interna faktorer, som utförarens effektivitet, men också externa faktorer som omsättningshastighet, fastighetsägarens processer och ramavtal på städtjänster m.m. Om tillgången till platserna förändras negativt är det viktigt att analysera orsakerna bakom, för att hitta möjliga lösningar, alternativt justera den budgeterade beläggningen.
- c) Efterfrågan. Om en svag beläggning beror på en svag efterfrågan på insatsen bör detta återföras till kategoriarbetet, och eventuellt leda till justeringar av antalet platser i kommande verkställighetsuppdrag, eller beslut om bibehållen överkapacitet med solidarisk finansiering, om det bedöms som strategiskt riktigt.

5.2.7 Övergångsbestämmelser

För att kunna införa modellen redan 2026 föreslås vissa övergångsbestämmelser gälla.

- Kostnadsfördelning 2026 utgår från befintligt köpmönster i stället för överenskomna platser. Befintligt köpmönster definieras i sammanhanget som respektive förvaltnings andel av totala antalet placeringar för perioden juli 2024 till juli 2025.
- Om uppföljningen under 2026 visar ett väsentligt annat placeringsmönster än vad som legat till grund för kostnadsfördelningen enligt ovan, finns möjlighet till justering av kostnadsfördelningen under året. Beslut om justering av kostnadsfördelning under 2026 fattas av kategorirådet.
- För att hantera oförutsedda effekter av förändringarna, föreslås en solidarisk hantering av över- och underskott i enlighet med SLK:s förslag till solidariskt ansvarstagande gälla under 2026.

6 Slutsatser

6.1 Bedömning utifrån målsättningarna

Utredningens bedömning är att föreslagen modell uppnår de mål som formulerats i uppdraget.

6.1.1 Solidariskt ansvarstagande

Modellen stärker det solidariska ansvarstagandet genom att köpande förvaltningar får ansvar för att finansiera de platser de ålägger boendeverksamheten att tillhandahålla genom verkställighetsuppdraget. Risken för tillfälligt sviktande volymer försvinner därmed från utföraren, vilket är den största ekonomiska risken.

För köpande förvaltningar bedömer utredningen att det är mer fördelaktigt och påverkbart att det solidariska ansvarstagandet hanteras genom att ta ett större ansvar i planeringsskedet och att finansiera det man beställer, än som i SLK:s förslag till solidariskt ansvarstagande, ett ansvar i efterhand för uppkomna budgetavvikelser.

6.1.2 Minskad administration

Modellen innebär att internfaktureringen minskar avsevärt, och skulle i princip kunna reduceras till en faktura per förvaltning och år.

Man skulle kunna hävda att planeringsprocessen innebär en ökad administration, men utredningens bedömning är att detta är ett arbete som till stor del redan görs idag, på flera håll. En modell enligt förslaget tydliggör enbart att det arbetet behöver hållas ihop och systematiseras.

Att förslaget går ut på att finansieringen kopplas ihop med befintlig styrningsmodell innebär också att det inte behöver byggas upp parallella strukturer för dialog, beredning och beslut.

6.1.3 Bättre långsiktiga förutsättningar

Med risken för intäktsbortfall minimerat, och förutbestämda volymer att dimensionera verksamheten utifrån får boendeverksamheten avsevärt mycket bättre förutsättningar för långsiktig planering. Genom att hantera omställningskostnader separat från priset på driften av befintlig verksamhet förbättras också förutsättningarna för att omställning av verksamheten blir transparent och kommer till stånd.

6.2 Bedömning utifrån tidigare remissvar

6.2.1 Incitamenten för utföraren

I remissvaren till SLK:s förslag till anslagsfinansiering framfördes att en anslagsfinansiering riskerar att ta bort de ekonomiska incitamenten för utföraren att effektivisera och möta stadens behov. Det kan konstateras att det trots att nuvarande modell teoretiskt sett skulle ge utföraren dessa ekonomiska incitament, finns en upplevelse av att behovsuppfyllelsen brister.

Ekonomiska styrmedel förefaller därmed otillräckliga för att komma tillrätta med upplevda brister, utan dessa behöver kompletteras med andra styrmedel. Det är utredningens bedömning att föreslagen modell skapar större utrymme för verksamhetsutveckling och fokus på kvalitet för boendeverksamheten, när mindre energi behöver läggas på kortsiktiga ekonomiska åtgärdsplaner. En stärkt måluppföljning av t.ex. beläggning men också andra kvalitetsindikatorer bör vara en viktig del i styrningen.

Det finns en inneboende motsättning mellan ett ekonomisk solidariskt ansvarstagande som innefattar en minskad ekonomisk risk för socialnämnd Sydväst, och skarpa ekonomiska incitament för att från köpande förvaltningshåll styra verksamheten. Minskad risk innebär per definition svagare ekonomiska incitament. Givet att det politiska uppdraget är att det solidariska ansvarstagandet ska stärkas, och att SLK:s förslag till solidariskt ansvarstagande finns kvar som möjligt alternativ, är det utredningens bedömning förslaget i denna utredning innebär en rimlig avvägning mellan dessa värden.

6.2.2 Tillhörande styrmodell

I remissvaren till SLK:s förslag till anslagsfinansiering framfördes att det saknades en tillhörande styrmodell som stärker köpande förvaltnings inflytande över insatsutbud och utförarens ansvar att ställa om vid behov. Den finansieringsmodell som föreslås i denna utredning syftar till att koppla an till befintlig styrmodell med särskilt fokus på insatsutbud, vilket har beskrivits ovan.

Om det exempelvis finns behov att starta ett nytt boende framkommer detta i verkställighetsuppdraget. Boendeverksamheten återkommer därefter med vilka aktiviteter som krävs för att förverkliga detta (beställning av förstudie hos Stadsbyggnadsförvaltningen, ombyggnationer, lokalsökprojekt exempelvis) samt tillhörande omställningskostnader. Tillsammans med pris per plats finns därefter underlag för att fatta beslut om att gå vidare, och finansiera detta, eller att avbryta och vända sig till marknaden för att tillgodose behovet. När boendet är redo att startas finansieras platserna enligt beskriven modell.

Detta innebär en ökad tydlighet i ansvaret att ställa om, då det i dagsläget inte finns dedikerade medel för att hantera omställningen, och när beställningen väl blir genomförd står utföraren med risken att platserna inte nyttjas.

6.2.3 Incitamenten för placering nämnd och risk för dubbla kostnader

I remissvaren till SLK:s förslag till anslagsfinansiering framkommer att det är troligt att placeringarna i egen regi kommer öka, då marginalkostnaden för varje ytterligare placering försvinner vid anslagsfinansiering. Utredningen bedömer att förslaget i denna utredning inte skiljer sig i detta avseende från SLK:s förslag till anslagsfinansiering. I grunden är det positivt om nyttjandet av

egenregin ökar då stadens dubbla kostnader, för både en tom plats i egen regi och en köpt plats externt, minskar.

En risk som uppstår är att platserna inte räcker till. Om detta på kort sikt innebär att en enskild förvaltning drabbas av att de platser de betalar för redan nyttjas av någon annan, finns med detta förslag enklare möjligheter att justera kostnadsfördelningen än vid en förändring av kommunbidragsramarna enligt SLK:s förslag till anslagsfinansiering. På längre sikt behöver detta följas som en del i uppföljningsprocessen, och eventuellt leda till en utökning av platserna i kommande verkställighetsuppdrag.

6.2.4 Förändrade volymer

I remissvaren till SLK:s förslag till anslagsfinansiering framkommer synpunkten att förändringar i placeringsvolymerna bör avspeglas i finansieringen. Förslaget i denna utredning syftar just till att finansieringen ska bygga på de volymer som köpande förvaltningar ger boendeverksamheten i uppdrag att tillhandahålla. Då det inte heller görs några större förändringar i kommunbidragsramarna eller resursfördelningsmodellen är det relativt problemfritt att kommande år förändra anslaget för t.ex. ökade insatser inom Bostad först.

Den förväntade kostnadsminskningen för sociala boenden till följd av ökningen av Bostad först som förvaltningen för Funktionsstöd efterlyser i remissvaren avspeglas i minskade kostnader på myndighetssidan för köpta platser, och eventuellt i form av minskade volymer bland övriga insatstyper i kommande verkställighetsuppdrag.

6.2.5 Behov som måste tillgodoses externt

I remissvaren till SLK:s förslag till anslagsfinansiering framkommer att det inom framför allt socialnämnd Nordost finns ett behov av skyddade boenden som inte kan tillgodoses internt. Att fördela finansieringen utifrån ordinarie fördelningsnycklar riskerar därmed att slå orimligt hårt på Socialnämnd Nordost. Förslaget i denna utredning möjliggör att hänsyn tas till denna typ av särskilda behov vid kostnadsfördelningen.

6.2.6 Gränssnittsfrågan

I remissvaren till SLK:s förslag till anslagsfinansiering framkommer att det pågående arbetet med gränssnittsfrågan gör att historiska uppgifter om köpmönster är missvisande, och att det i nuläget är riskabelt att i nuläget göra förändringar i resursfördelningsmodellen. Förslaget i denna utredning innebär inga förändringar i resursfördelningsmodellen, så felaktigheter som beror på missvisande uppgifter byggs inte in permanent, utan det finns relativt goda möjligheter att justera kostnadsfördelningen.

Socialförvaltningen Sydväst

Telefon: 031-365 00 00 (kontaktcenter)

E-post: ekonomi@socialsydvast.goteborg.se

